

Krajevne novice

Glasilo občine Šmartno pri Litiji

Maj 2020

Letnik 5, številka 3

Iz tokratne vsebine:

Pogovor z Majo Istenič

stran 7-9

Nova kuhinja v Krčmi na gradu Bogenšperk

stran 11

Kulturni dan – prazniki

stran 12

Dom Tisje v času pandemije

stran 15

ISSN 2463-8579

Uvodnik

Za nami je praznik dela, 1. maj, ki je bil povsem neobičajen. Brez javnih zbiranj, kresovanj z množicami ljudi. A vseeno s kančkom optimizma, da smo na zelo dobri poti, da premagamo eno najhujših kriz, ki nas je zajela. Epidemija je pokazala zobe in kot družba, gospodarstvo in posamezniki se odslej temu prilagajamo. Z varnostnimi ukrepi, z veliko mero potrpljenja, medsebojnega spoštovanja in občutka odgovornosti.

A življenje se v tem obdobju ni ustavilo. Vseskozi se je zagotavljala nemotena preskrba z najnужnejšimi dobrinami, od prehrane do energije in vode. Proizvodnja je tekla in teče tudi tam, kjer je izvršitev naročil ključnega pomena za pravočasno dobavo – seveda s prilagojenimi delovnimi procesi za zaščito zaposlenih in preprečevanje širjenja okužb. Podjetja, ki so začasno zastavila svojo proizvodnjo, jo spet zaganjajo. Številni ste v tem času izkazali izjemno družbeno odgovornost in solidarnost – z donacijami in pomočjo različnim zdravstvenim in drugim ustanovam. Tako so bila zbrana tudi sredstva za več respiratorjev v slovenskih bolnišnicah, zaščitna oprema ... Omogočala se je uporaba brezplačnih programskih orodij, podarjena je bila računalniška oprema otrokom, zagotavljali ste brezplačno prehrano, podarili zaščitno opremo ...

V začetnem obdobju smo bili pod velikim pritiskom tudi zaradi pomanjkanja zaščitne opreme. Zato smo tudi na lokalnem nivoju iskali možne rešitve. Tako smo se v občini odzvali na ponudbo podjetja SETI d. o. o., ki je doniralo material za samoizdelavo zaščitne maske. Iz tega »šenkanega konja« so sicer nekateri naredili celo zgodbo v pravi

slovenski naravi »vsevednosti«. Sicer pa je zadeva z istim materialom polnila tudi družbene medije, žal pa je bila prezrta tudi druga stran zgodbe. Pa pustimo to ob strani. Namen, da spodbudimo našo samoiniciativo in upoštevamo priporočila, je bil dosežen. Neizmerno smo hvaležni tudi vsem tistim, ki so v teh tednih na najbolj izpostavljenih delovnih mestih – v zdravstvenih ustanovah, policiji idr. – za njihovo požrtvovalnost in neumorni trud v boju proti epidemiji. Ob tej priložnosti bi se rad zahvalil tudi delavcem občinske uprave, poveljniku in članom civilne zaščite. Prav tako pa iskrena zahvala našim gasilcem in čestitke ob njihovem prazniku – sv. Florjanu. Ob vsem tem želim vsem nam, da ostanejo epidemiološki podatki vzpodbudni in se kmalu izvijemo iz te krize. Veliko izzivov nas še čaka. Pa vendar velja – skupaj to zmoremo!

Rajko Meserko, župan

Občina Šmartno pri Litiji
Tomazinova ulica 2, 1275 Šmartno pri Litiji
Elektronski naslov: info@smartno-litija.si
Telefon: 01 896 27 70
Faks: 059 097 480

Uradne ure

Ponedeljek: 8.00–12.00 in 13.00–15.00

Sreda: 8.00–12.00 in 13.00–17.00

Petek: 8.00–13.00

Uradne ure župana so po dogovoru, zaželena je predhodna najava na telefonsko številko 01 896 27 70.

Glasilo občine Šmartno pri Litiji Krajevne novice

Prispevke in oglase za naslednjo številko Krajevne novice, ki bo izšla junija 2020, pričakujemo najkasneje do četrtek, 28. 5. 2020, na elektronski naslov uredništva: krajevnenovice@bogensperk.si. Članke, prejete po tem datumu, bomo objavili v okviru možnosti. Avtorje prispevkov in naročnike oglasov naprošamo, naj pri svojem pisanju in oblikovanju upoštevajo navodila, ki so objavljena na spletni strani Občine Šmartno pri Litiji.

Izdajatelj:

Javni zavod Bogensperk

Odgovorni urednik:

dr. Jernej Kotar

Uredniški odbor:

Katarina Kragelj, Domen Merzel,
Matjaž Hostnik, Manca Vidic in Uroš Pušnik

Jezikovni pregled:

Janoš Železnik

Naslovna fotografija:

Mak

Foto:

Andrej Hostnik

Prelom in priprava za tisk:

Biroservis – Mlakar Gorazd s. p.,
Ustje 7, 1275 Šmartno pri Litiji

Glasilo izhaja v nakladi
1800 izvodov in je brezplačno.

ISSN 2463-8579

Občina Šmartno pri Litiji

Javni razpis Občine Šmartno pri Litiji - OBVESTILO

Občina Šmartno pri Litiji obvešča, da je na uradni spletni strani

<https://smartno-litija.si/za-obcane/>

[javni-razpisi-natecaji-narocila-drazbe-pozivi-in-namere/](https://smartno-litija.si/za-obcane/javni-razpisi-natecaji-narocila-drazbe-pozivi-in-namere/)

[javni-razpisi-in-natecaji/](https://smartno-litija.si/za-obcane/javni-razpisi-in-natecaji/)

objavljen Javni razpis za podelitev občinskih priznanj
Občine Šmartno pri Litiji za leto 2020.

Občina Šmartno pri Litiji

Župan

Številka: 1230-01/2020

Datum: 7. 4. 2020

Občina Šmartno pri Litiji, Tomazinova 2, 1275 Šmartno pri Litiji, na podlagi Pravilnika o subvencioniranju servisa celodnevne povezave preko osebnega telefonskega alarma (Uradni list RS, št. 35/2020) objavlja

Javni poziv

za subvencioniranje servisa celodnevne povezave preko osebnega telefonskega alarma.

1. PREDMET RAZPISA

Občina Šmartno pri Litiji bo subvencionirala socialno varstveno storitev socialnega servisa celodnevne povezave preko osebnega telefonskega alarma (v nadaljevanju: servis OTA) občanom občine Šmartno pri Litiji pod pogoji iz Pravilnika o subvencioniranju servisa celodnevne povezave preko osebnega telefonskega alarma (Uradni list RS, št. 35/2020 – v nadaljevanju: Pravilnik) in tega javnega poziva v obliki mesečne subvencije za obdobje, določeno v pogodbi o dodelitvi subvencije, sklenjene med upravičencem, Občino in izvajalcem storitve.

2. UPRAVIČENCI

Upravičenci do subvencije so fizične osebe, ki so državljani Republike Slovenije, imajo na dan oddaje vloge stalno prebivališče v občini Šmartno pri Litiji najmanj eno leto, dejansko bivajo na območju občine ter izpolnjujejo pogoje iz tega javnega poziva. Občina Šmartno pri Litiji odobri subvencijo upravičencem na podlagi prijave na ta javni poziv, in sicer po zaporedju prejema vlog v tekočem letu do porabe namenskih proračunskih sredstev.

3. RAZPISNI POGOJI

Prijavitelji morajo v svoji prijavi predložiti vse dokumente, zahtevane v javnem pozivu in razpisni dokumentaciji.

Prijavitelji morajo izpolnjevati pogoja oz. kriterija iz vsaj dveh, spodaj navedenih točk:

1. starostni pogoji:

- so starejši od 70 let (na dan oddaje vloge na javni poziv),

2. bivanjske okoliščine:

- osebe, ki bivajo same ali
- osebe, ki bivajo v širši družini, katere družinski člani so zaradi službenih obveznosti ali drugih neodložljivih obveznosti zdravstvene narave, odsotni,

3. zmožnost samostojnega bivanja na domu in potrebe po pomoči:

- osebe s težjimi kroničnimi boleznimi ali
- invalidne osebe, slepi in slabovidni, gluhi in naglušni ali
- osebe s starostnimi znaki, ki jih navedejo sami oz. njihovi svojci (npr. znaki demence).

4. VIŠINA SUBVENCije

Z Odlokom o proračunu Občine Šmartno pri Litiji za leto 2020 (Uradni list RS, št. 9/20) so za subvencije servisa OTA v letu 2020 na proračunski postavki št. 20431018 zagotovljena sredstva v višini 2.500,00 EUR.

Upravičencem se dodeli subvencija v višini 24,40 EUR mesečno, za obdobje, določeno v pogodbi o dodelitvi subvencije, sklenjene med upravičencem, Občino in izvajalcem storitve.

V nobenem primeru subvencija ne more biti višja, kot je mesečni strošek naročnine na storitev. Subvencija se ne dodeli za stroške priključnine ali stroške nakupa opreme za vzpostavitev storitve.

5. OSTALE DOLOČBE

Prejemniki subvencije so dolžni po prejemu odločbe v roku, ki bo določen v odločbi o dodelitvi subvencije, Občini Šmartno pri Litiji predložiti dokazilo o sklenjeni pogodbi za izvajanje storitve ter dokazila o vzpostavitvi storitve, sicer se šteje, da odobrene subvencije ne bo koristil.

Z upravičenci do subvencije, ki bodo predložili dokazilo o sklenjeni pogodbi za izvajanje storitve ter dokazila o vzpostavitvi storitve, se sklene **Pogodba o dodelitvi subvencije servisa celodnevne povezave preko osebnega telefonskega alarma**, v kateri se uredijo medsebojne pravice ter obveznosti upravičenca, izvajalca in Občine.

Upravičencu pripada subvencija z mesecem, ko je storitev pri upravičencu vzpostavljena in sklene pogodbo o dodelitvi subvencije iz prejšnjega odstavka.

6. KRAJ, NAČIN IN ROK PRIJAVE

Razpisna dokumentacija bo do porabe zagotovljenih proračunskih sredstev oz. najdlje do 31. 12. 2020 dosegljiva na spletni strani Občine Šmartno pri Litiji <https://smartno-litija.si> pod rubriko »Za občane«, zavihek: Javni razpisi, razdelek: Javni pozivi in namere, in v pisarni št. 5, Občina Šmartno pri Litiji, Tomazinova 2, 1275 Šmartno pri Litiji.

Vloge za javni poziv morajo biti posredovane pisno po pošti ali oddane osebno na sedežu Občine v sprejemni pisarni št. 4.

Dodatne informacije lahko zainteresirani občani dobijo na Občini Šmartno pri Litiji, soba 5 (Karmen Sadar), tel.: 01 896 27 70 v času uradnih ur organa ali na e-mail: karmen.sadar@smartno-litija.si.

7. IZID JAVNEGA POZIVA

V primeru nepopolno izpolnjenih vlog s pomanjkljivo dokumentacijo se prijavitelja pozove, da vlogo dopolni v roku 8 dni. Občinska uprava izda odločitve v roku 30 dni od prejema popolne vloge.

Župan Občine Šmartno pri Litiji
Rajko Meserko l. r.

Obvestilo o poslovanju Občinske uprave Občine Šmartno pri Litiji

Obveščamo vas, da Občinska uprava Občine Šmartno pri Litiji od 6. 5. 2020 deluje v času uradnih ur pod spodnjimi varnostnimi pogoji.

Obisk na občini je možen samo v času uradnih ur po predhodnem dogovoru.

Ponedeljek: 8.00–12.00 in 13.00–15.00

Sreda: 8.00–12.00 in 13.00–17.00

Petek: 8.00–13.00

Stranke, ki se želijo osebno zglasiti pri določenem javnem uslužbencu, se morajo predhodno naročiti po telefonu oziroma elektronski pošti.

KONTAKTI:

mag. Karmen Sadar – direktorica občinske uprave

T: 01 896 27 72

E: karmen.sadar@smartno-litija.si

Področje: vodenje občinske uprave, pooblaščenka za dostop do informacij javnega značaja, družbene dejavnosti, kmetijstvo, turizem, gospodarstvo

Nataša Dobravec – sprejemna pisarna

T: 01 896 27 70

E: info@smartno-litija.si; natasa.dobravec@smartno-litija.si

Področje: obratovalni časi, javne prireditve, denarna pomoč za novorojence, sprejemna pisarna

Aleš Krže

T: 01 896 27 77

E: ales.krze@smartno-litija.si

Področje: cestna infrastruktura, javna razsvetljava, investicije, lokalni energetski koncept, širokopasovna omrežja

Andreja Leskovšek

T: 01 896 27 74

E: andreja.leskovsek@smartno-litija.si

Področje: lokacijske informacije, potrdila o namenski rabi zemljišča, prostorski plani, nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča, predkupne pravice, komunalni odpadki, komunalni prispevek

mag. Tanja Kepa Ferlan

T: 01 896 28 01

E: tanja.kepa-ferlan@smartno-litija.si

Področje: stanovanjske zadeve, oskrba s pitno vodo, civilna zaščita, pokopališka dejavnost, odvajanje in čiščenje odpadnih voda

Maša Gril

T: 01 896 28 02

E: masa.gril@smartno-litija.si

Področje: premoženjsko pravne zadeve, služnostne pravice, varstvo osebnih podatkov, kadrovske zadeve

Vsi, ki boste dobili termin na občini, morate obvezno nositi zaščitno opremo (masko). Individualna srečanja se bodo odvijala izključno v sejni sobi občine.

Obvestilo velja do preklica.

OBVESTILO O DELOVANJU ZDRAVSTVENEGA DOMA LITJA

S 4. 5. 2020 je pričela z delom večina služb in izbranih osebnih zdravnikov v ZD Litija po posebnem režimu. Še vedno delujeta samo ena ambulanta za vse bolne otroke in ambulanta za vročin-

ska stanja. Elektronski naslovi izbranih osebnih zdravnikov in ambulant ponovno delujejo. Enotni elektronski naslov e-ambulanta@zd-litija.si bo 15. 5. 2020 ukinjen. Vsi bolniki (razen bolnikov z življenje ogrožajočimi stanji) se morajo naročiti, sicer ne bodo mogli vstopiti v zdravstveni dom.

Kontakti:

Nujna medicinska pomoč: 01 8900 400 ali 112

Ambulanta za vročinska stanja: 01 8900 428

Ambulanta dr. Juteršek in dr. Kokot: 01 8900 412

Ambulanta dr. Kranjec: 01 8900 409

Otroška ambulanta: 01 8900 404

Nosečnice in nujna ginekološka stanja: 01 8900 410

Posvet s fizioterapevtko: 01 8900 420

Posvet z zobozdravnikom: 01 8900 400

Informacije: 01 8900 400

OBVESTILO O DELOVNEM ČASU IN SPREMENJENIH POSTOPKIH DELA KNJIŽNICE LITJA

Knjižnica Litija in krajevna enota Šmartno sta odprti od ponedeljka, 4. 5. 2020, ko sta vračilo gradiva in izposoja spet možna. Zaradi trenutnih ukrepov v boju proti epidemiji pa prosti pristop do gradiva in vstop v ostale prostore knjižnic ne bosta možna.

Urniki odprtosti bo prilagojen, prav tako način in potek izposoje ter vračila gradiva.

Omogočili vam bomo:

• Vračilo gradiva

Gradivo, ki ga imate izposojenega, boste predvidoma do konca maja lahko vračali brez stroškov zamudnine. Prosimo, da zaradi karantene knjig gradivo vračate v knjižnico, v kateri ste si gradivo izposodili. Prosimo, da gradivo, izposojeno v potujočih enotah (Vače, Gabrovka), vrnete v Knjižnico Litija. Gradivo, ki ga boste vračali, boste pri posebej označenem vhodu odložili na pripravljena mesta. Gradivo bo nato 7 dni v karanteni. Po tem obdobju bomo gradivo, vrnjeno z zadržkom, izpisali iz vaše evidence. Po preteku te dobe vas prosimo, da v storitvi Moja knjižnica preverite, ali je bilo gradivo vrnjeno. Na morebitne napake nas prosim opozorite.

• Izposoja predhodno naročenega gradiva (COBISS+, telefon)

S klicem v izbrano in odprto knjižnico lahko naročite gradivo (do 3 enote), najbolje pa je, da ga naročite v katalogu Cobiss preko storitve Moja knjižnica. Takoj ko vam bomo gradivo pripravili, vas bomo obvestili po elektronski pošti ali telefonu. Naročeno gradivo vas bo na prevzem čakalo tri dni.

• Tisti, ki ste pred zaprtjem knjižnice že imeli naročeno gradivo, boste zaradi postopkov gradivo morali ponovno rezervirati, ker je bila večina rezervacij preklicanih.

Zaenkrat ne bodo omogočene naslednje storitve:

- prosto gibanje po knjižnici,
- dostop do polic in gradiva,
- uporaba čitalnice in študijskih prostorov,
- uporaba računalnikov in fotokopirnih strojev,
- uporaba sanitarij.

Vse omejitve so začasne in jih bomo, skladno s priporočili NIJZ, ko bomo lahko zagotovili varno uporabo, tudi opustili.

Pri vstopu v knjižnico vas prosimo, da:

- vstopate le, če ste zdravi;
- obvezno nosite zaščitno masko;
- si razkužite roke;
- upoštevate predpisano varnostno razdaljo;
- vstopate le posamično.

Knjižnici bosta do sprememb odprti po poletnem delavniku:

Ponedeljek, četrtek: od 12.00 do 19.00

Torek, petek: od 7.30. do 14.30

Sreda: od 7.30. do 14.30, ŠMARTNO ZAPRTA

Sobota: ZAPRTA

Hvala lepa za obisk in razumevanje pri spremenjenem režimu dela.

Veseli smo se vašega obiska!

KOMPLETI ZA IZDELAVO MASK

Ker še vedno velja, da je pri gibanju in zadrževanju na zaprtem javnem kraju ob upoštevanju ohranjanja varne razdalje do drugih oseb obvezna uporaba zaščitne maske ali druge oblike zaščite ustnega in nosnega predela (šal, ruta ali podobna oblika zaščite, ki prekrije nos in usta), vas Občinska uprava Občine Šmartno pri Litiji obvešča, da, v kolikor želite oziroma potrebujete dodaten komplet za izdelavo zaščitnih mask, vam ga lahko pošljemo na dom. Naslov lahko sporočite na elektronski naslov info@smartno-litija.si oziroma po telefonu 01 896 27 70 v času uradnih ur.

PREKLIC PREPOVEDI KURJENJA V NARAVNEM OKOLJU

Župan je 4. 5. 2020 preklical odredbo o prepovedi kurjenja v naravnem okolju na območju Občine Šmartno pri Litiji z dne 19. 3. 2020. Preklíc odredbe je izdan na podlagi Razglosa prenehanja velike požarne ogroženosti naravnega okolja, razglašene od 20. marca 2020 na območju celotne države, ki ga je izdala Uprava RS za zaščito in reševanje 4. 5. 2020.

Vseeno prosimo za posebno previdnost pri kurjenju v naravnem okolju, da ne bo prihajalo do nepotrebnih intervencij prostovoljnih gasilcev.

Poštni nabiralnik občine – obvestilo

O bčina Šmartno pri Litiji občane in ostale stranke naproša, da v nabiralnik, ki je nameščen ob vходу v občino, ne oddajajo vlog, dopolnitev vlog in drugih zadev, ki so vezane na rok ali kako drugače pomembne in nujne za obravnavo.

V kolikor bodo v nabiralniku oddane zgoraj navedene zadeve,

občinska uprava ne prevzema odgovornosti za morebitno zamudo rokov, izgubo pošte in podobne težave, povezane z oddano pošto.

Vsa uradna pošta mora biti oddana na pošti oziroma jo lahko pošljete na uradni elektronski naslov občine: info@smartno-litija.si.

Delo poslanca na državnem in lokalnem nivoju v času pandemije

Občini Šmartno 200 tisoč evrov več,
6 milijonov za sanacijo Rakovnik

KORONA VIRUS, NOVA VLADA

Takoj ko je nova vlada začela mandat, se je bilo potrebno intenzivno začeti ukvarjati z epidemijo novega korona virusa in smrtonosno boleznijo covid-19. Vlada ni čakala niti minute in je takoj začela popravljati napake prejšnje, ki, če bi nadaljevala delo na način, kot smo mu bili priča, bi se tudi pri nas zgodil črn scenarij kot v Italiji, Franciji in, kot kaže, tudi na Švedskem, kjer so pohod in širjenje virusa vzeli z levo roko. Vlada pod vodstvom predsednika Janeza Janše ni želela prepustiti zdravja ter usode Slovencev in Slovencev naključju. Hitro se je izkazalo, da so lahko le dovolj premišljeni in dokaj strogi ukrepi garant, da bo vzdržalo zdravstvo, predvsem z vidika zdravstvenega osebja, prostora in opreme, ki je bila zaradi praznih skladišč največja težava poleg prenašanja virusa zdravstvenega osebja na paciente in varovanje domov za starejše.

PROTI KORONA PAKETA

Vlada je ob ustreznih ukrepih za zajezitev širjenja virusa pripravila tudi več ukrepov za pomoč ljudem in gospodarstvu. V ta namen smo poslanci potrdili mega protikورونا zakon v vrednosti treh milijard evrov. Ker so poslanci opozicije iz meni nerazumljivih razlogov zavlačevali usklajevanja in hiter sprejem zakona, se je zgodilo to, kar smo ves čas opozarjali, da zaradi zakonskih rokov o začetku veljavnosti ni bil izplačan dodatek delavcem v prvih bojnih vrstah že pri marčevski plači. Verjetno tudi sami spremljate, kaj vse in kdo vse se najde, da se vladi pri izjemnih prizadevanjih poskuša nagajati, namesto da bi si pomagali in vsi delali v dobro ljudi in gospodarstva, tudi mediji.

Dejstvo je, da bo sedaj dodatek k plačam izplačan tudi za nazaj, in to iz državnega proračuna, saj mnogi zavodi nimajo zagotovljenega denarja v ta namen, in to do 100 ne le 65 procentov, kot je predvidevala kolektivna pogodba, s čimer so se zapletali

Poslanec Boris Doblekar

določeni sindikati. Tudi vsi ostali ukrepi iz prvega mega paketa se upoštevajo od začetka epidemije, 13. marca. Poslanci smo potrdili tudi že drugi paket pomoči, ki vključuje ukrepe za hitrejši

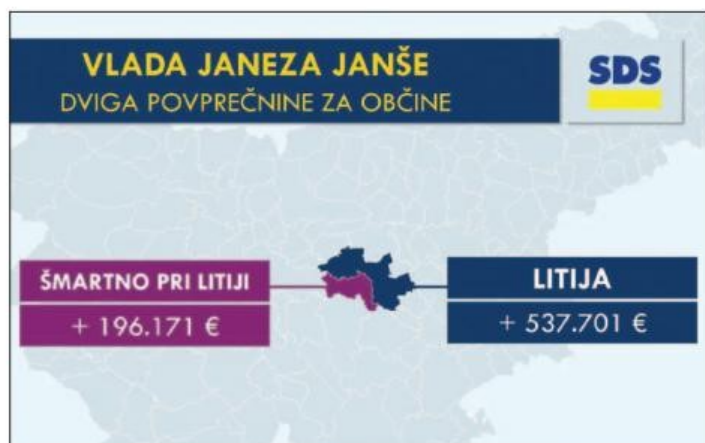
ponoven zagon gospodarstva, v vrednosti dveh milijard in dopolnitve prvega paketa za vse tiste, ki zaradi objektivnih razlogov niso mogli biti vključeni v prvem. Materija za pripravo je bila namreč zelo obširna in je zajela najprej največje najbolj ranljive skupine ljudi, zaposlene, kmetijstvo in gospodarstvo.

DVIG POVPREČNIN

Z velikim veseljem sem potrdil tudi dvig povprečnin občinam, ki ga je nova vlada napovedala že v koalicijski pogodbi in se tudi držala obljube, kar je bila moja velika želja že od začetka mandata in sem se v mnogih razpravah zavzemal za zvišanje, kajti če si resno vpet v lokalno samoupravo, potem se mnogo bolj zavedaš, kaj pomeni vsak evro za občino. Občina Šmartno pri Litiji bo za letošnje leto dobila skoraj 200 tisoč evrov, Litija pa dobrega pol milijona evrov več.

Dvig povprečnin slovenskim občinam

Koliko več pripada občinama v 2020

ODLAGALIŠČE RAKOVNIK, SOFINANCIRANJE OBČINAM

S stalnimi argumentiranimi spodbudami ministra za okolje mi je poleg začetka sanacije odlagališča Rakovnik uspelo z novim zakonom o vodah zagotoviti sofinanciranje vodovodov in javne kanalizacije za občine iz Sklada za vode, predvsem tudi manjše, kar doslej ni bilo mogoče. V skladu je namenjenih 5 milijonov evrov letno. Po vseh opravljenih razpisih in izbirah izvajalcev se sredi maja začne redno odvažati izcedne vode iz odlagališča Rakovnik in opravljati nadaljnja dela, vključno z monitoringom in izbiro projektanta za načrtovanje odprave negativnih vplivov na okolje. Celotna vrednost projekta sanacije Rakovnik za obdobje petih let je 5.991.869 evrov.

SODELOVANJE Z OBČANI, PREDLOGI, ODZIVNOST

Naj se vsem, ki ste se doslej obračali name z različnimi predlogi in vprašanji, iskreno zahvalim za zaupanje. Vedno se odzovem po svojih najboljših močeh in v skladu s svojimi pristojnostmi. Tudi v prihodnje bo tako. Je pa bilo nekaj takih, ki so se me lotevali ne le s konstruktivno kritiko, ampak z žaljivimi zapisi in neutemeljenim obtoževanjem ter obmetavanji s človeka nevrednimi lastnostmi. Takih je k sreči res zelo malo, vendar mi je žal za vsakega posebej, ker tega jim res ne bi bilo treba. Ko z njimi vzpostavim zasebni stik, je ob obrnjeni plošči in opravičilih za storjeno škodo vsaj delno zadoščeno meni osebno in verjetno tudi povzročitelju, kot je lahko opaziti iz konstruktivnega pogovora v zasebni korespondenci za razliko od javne, kjer je poseben užitek malce obračunati s poslancem, pa naj bo to videz ali kar koli drugega. Je pa res, da sem vedno zelo dostopen in odprt za vse ter zato tudi vsem vedno na dosegu in tudi v prihodnje bo tako, ohranjal bom svojo odprtost, sočutje, skromnost in vrednote, v katerih sem bil vzgojen.

Vedno se zavedam, da sem izvoljen s strani ljudstva in da moram vse ljudi zastopati enakovredno ne glede na vse, pa vendar je včasih težko, ko se trudiš z vsemi napor, med drugim tudi za tiste, ki nate zlijejo toliko ognja in žvepla. Vendar se moram zavedati, da kot poslanec nikoli ne bom za vse dober in da sem lahka tarča tudi za »sproščanje« na srečo nekaj redkih posameznikov. Me pa zelo veseli, da imam izjemno veliko podporo s terena, da nekako lažje prenesem tudi tisti res majhen delček nepodpore. Mnogi mi pravijo: nikoli ne boš dober za vse, pa če se še tako trudiš! Bo že držalo, pravim tudi sam.

VSTOPNA KOVID TOČKA V ZD LITIJA, LEKARNIŠKA IN ZDRAVSTVENA DEJAVNOST

Poleg mojih prizadevanj za vključitev čim širšega dela vseh prizadetih zaradi epidemije in podpore predlogom vlade sem aktiven tudi na našem lokalnem področju, od pomoči vsem le-te potrebnim do mojega posredovanja na državnem, lokalnem, občinskem, lekarniškem in zdravstvenem področju, s čimer smo skupaj uredili razmere in dosegli izboljšanje nujnih storitev za 22.000 občanov občin Litija in Šmartno pri Litiji. Osebno sem se zavzel za odprtje litijske stare lekarne za izdajo zdravil na recept. V Zdravstvenem domu Litija smo vzpostavili samostojno vstopno kovid točko za jemanje brisov, kar je bilo prvotno predvideno v Trbovljah. Država pa je zagotovila tudi vso potrebno opremo. Zahvaliti se moram zdravstvenemu domu za prejeto javno zahvalo za moje prizadevanje.

Zahvala Sloveniji

»Dovolite, da se iskreno zahvalim vsem, ki delajo v prvih bojnih vrstah, prostovoljcem, občini in vsem lokalnim pridelovalcem hrane, da se življenje odvija naprej. Ukrepi se rahljajo, Slovenija je ena najuspešnejših držav v boju z epidemijo, za kar gre zahvala vladi in vsem Slovencem. Spoštovani, naj vam zaželim zdravja in moči ter volje za čutnost do v teh težkih časih vsem pomoči potrebnim. Pazite nase in vse svoje!«

Boris Doblekar, poslanec v Državnem zboru RS

Ali je v turizmu prihodnost naše občine?

Avtor članka: dr. Jernej Kotar

Občina Šmartno pri Litiji je že pred leti prepoznala turizem kot panogo, ki bi lahko okolju v prihodnosti prinesla razvoj in nova delovna mesta, oranje ledine pa je zaupala Javnemu zavodu Bogenšperk. Omenjena institucija že nekaj časa ne skrbi samo za upravljanje z gradom, temveč za napredek in usklajevanje turistične ponudbe na celotnem ozemlju občine. Lani se je kadrovsko okrepila, v mlado in motivirano ekipo je prišla tudi gospa Maja Istenič, ki smo jo povabili k tokratnemu pogovoru, da nam predstavi svoje delo in svoj pogled na razvoj turizma v naših krajih.

Maja, najlepša hvala, ker ste se odzvali našemu vabilu na pogovor. Za nami je nekaj težkih tednov, ki smo jih preživeli večinoma doma, zdaj pa bo kmalu napočil čas, da se znova odpravimo ven in začnemo odkrivati lepote naše prelepe domovine. Začnimo kar na začetku. Glede na to, da niste domačinka, vas prosim, če se lahko najprej kratko predstavite.

Pozdravljeni. Tudi vam hvala za povabilo. Torej, sem radovedna in ustvarjalna popotnica. Cenim majhne radosti življenja, dobro kavo nekje na soncu, razveseljujejo me vedri ljudje, z iskrico v očeh, dobra hrana, rada imam svet okoli sebe, poštenost in nove izzive. In še druga plat, ki se neizogibno prepleta z omenjeno; zaključila sem študij geografije in španskega jezika s književnostjo na Filozofski fakulteti UL, že kot študentka organizirala kulturne in izobraževalne dogodke ter sodelovala pri zelo raznolikih projektih, kasneje dve zelo ustvarjalni leti preživela v Mariboru, kjer

sem med drugim sodelovala v izjemnem projektu Evropske prestolnice kulture – Maribor 2012, delala sem tudi na oddelku sprejemnega turizma za latinskoameriški trg v turistični agenciji, prevajala, vodila jezikovne tečaje in zadnji dve leti, pred prihodom v Šmartno, poučevala španščino, geografijo in turistično vzgojo na eni izmed ljubljanskih osnovnih šol.

Turizem je panoga, ki je bila zadnja leta zelo v razcvetu. Kaj vas je navdušilo za delo v njem? Je bila morda to vaša tiha želja ali bolj splet okoliščin?

S turizmom sem se verjetno po malem in nevede seznanjala že od nekdaj; takrat, ko sem raziskovala sosednje travnike in gozdove, do bolj organiziranih raziskovanj bolj oddaljenih pokrajin po svetu. Najprej sem bila zagotovo uporabnik turizma, kasneje pa sem postala še ustvarjalec. Najbolj direktno sem se seznanila z ustvarjanjem turizma pri delu v agenciji, ko sem pripravljala ponudbe za tuje goste, ki so želeli obiskati našo regijo. Pri slednjem sem spoznala, da v bistvu mojim strankam vedno pripravljam nekaj lepega; nikomur namreč počitnice niso nujno zlo, temveč si jih želimo. In kaj je lepšega kot v bistvu vse skozi ustvarjati nekaj prijetnega in na ta način osrečevati ljudi. Turizem danes nekako odraža vse, kar v bistvu sem; združuje vrednote, vizije in izzive, v katere verjamem tudi sama.

Kakšen je bil vaš prvi vtis ob prihodu v Šmartno? Ste ga prepoznali kot potencialno turistično destinacijo?

Pred razgovorom za delo sem napravila izlet do Šmartnega. Zagotovo so prvi velik vtis name naredili srebrni zvoniki velike opečnate cerkve. Predvsem pa mi je v spominu ostalo veliko zelenega, prijetno središče kraja, trg z zanimivimi stavbami in seveda najbolj fotogeničen grad pri nas z lepo urejeno okolico. Takoj ko sem o kraju izvedela malo več, od sodelavcev in domačinov, mi je bilo jasno, da turizma tukaj, z izjemo gradu Bogenšperk, praktično še ni. Potencial vedno je. Vse je odvisno od dobre organizacije, podpore lokalne skupnosti in želje posameznikov, ki se turizem želijo iti.

Samo v razmislek; pred dobrim letom sem nekaj dni gostila prijateljico Ano iz Mehike. V svojem blogu je kasneje kot ultimativno izkušnjo v Sloveniji opisala presajanje solate na domačem vrtu moje babice.

Vedno, ko razmišljam o turizmu, se moramo najprej vprašati, koga želimo k nam povabiti, kdo je pravzaprav naša potencialna stranka. Lahko pa začnemo z druge strani in se vprašamo, kaj vse lahko turistu ponudimo, kaj je tisto, kar se skriva okrog nas in morda mi jemljemo za samoumevno. Danes ugotavljam, da Šmartno pri Litiji zagotovo ima turistični potencial. Ima skoraj vse, kar je danes prepoznano kot prihodnost turizma. Slovenija je namreč usmerjena v butični turizem, obiskovalcu se želi ponuditi kot zelena destinacija za »petzvezdična« doživetja. Danes ljudje iščejo torej ekskluzivno, zeleno, varno, čisto, cenijo gostoljubnost, lokalno, avtentično, se navdušujejo nad zgodbami, s katerimi začnimo neko doživetje. Vse omenjeno Šmartno lahko ponudi. Pot do tam pa je seveda še dolga.

Lahko našim bralkam in bralcem predstavite, kaj obsega vaše delo v zavodu?

Moje delo je zelo pisano. Ena izmed najobsežnejših zadolžitev je postavljanje programa. To zajema točen izvedbeni plan do samega dogodka, usklajevanje z izvajalci, koordinacijo pred in na dan dogodka. Zadržam promocijske aktivnosti, oblikujem in pripravim promocijsko gradivo, to vključuje tako vizualno kot besedilno podobo. Potem sledi intenzivno oglaševanje. Na dan izvedbe koordiniram, da vse nekako izpade, kot je treba.

Ob tem pišem prispevke za časopise, tudi za Krajevne novice, izdelujem marketinške akcije, sodelujem tudi z drugimi organizatorji turistične ponudbe v občini in širši regiji, povezujemo se tudi s krovnimi turističnimi organizacijami. Pripravljam ponudbe za individualne goste, podjetja, skupine, ki želijo obiskati grad ali najeti kakšen prostor, ki ga imamo v upravljanju. Skupaj s sodelavko Marto pripravljava vsebine za popestritev ponudbe na gradu. Moj projekt je tudi prenova butične trgovine, ki jo imamo v TIC-u, v kateri se predstavljajo različni ponudniki s svojimi izdelki. V lanskem letu smo pripravili tudi posebne darilne zabojčke, ki so bili odlično darilo za decembrsko obdarovanje. Na projektu Lokalident, ki ga sofinancira Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja, za katerega sicer skrbi sodelavka Tanja, sodelujem z idejami pri ustvarjanju novih turističnih produktov; brskam za novimi razpisi, sprejemam mlado-poročence in skupaj z njimi pripravimo načrt poroke, poročne protokole tudi vodim, poleg tega opravljam tudi druge pisarniške in administrativne naloge.

Razvoj turizma je kot tek na dolge proge, nenehno je treba trdo delati, rezultati pa se pokažejo čez čas. V preteklosti smo tudi v naših krajih preizkušali različne pristope, ki pa niso bili ravno uspešni. Pravi preboj se je zgodil šele v lanskem letu, ko

Maja Istenič

se je zvrstila cela vrsta dogodkov, obisk in število porok na Bogenšperku sta se začela ponovno povečevati. Kaj menite, da je bil razlog za to?

Ja, na zelo dolge, sploh če začneš delati skoraj iz ničle. V lanskem letu smo bili uspešni pri pripravi dogodkov, ki so naslavljali predvsem domačo publiko in obiskovalce iz bližnje okolice, sosednjih občin. Zanje smo pripravili res pester nabor dogodkov, ki so se odvijali skozi leto. Na drugi strani so se začeli dogajati veliki premiki na gradu Bogenšperk, ko so se začela prenavljanja, tako vsebinska kot infrastrukturna. Velik delež živahnega dogajanja na gradu gre pripisati tudi izvrstnemu gostinskemu ponudniku Kuhli, s katerim zdaj že dobro leto res uspešno sodelujemo. Lepo je delati z nekom, ki ima podobno vizijo in je za uresničitev le-te, pripravljen posvetiti veliko svojega časa in energije. Skupaj s Kuhlo tako snujemo načrte in pripravljamo veliko novosti v naslednjih letih. V lanskem letu smo že odprli zoričnico mesnin Wagen, pri kateri sodelujemo z domačim podjetjem Mesnine Bajec, grajskemu atriju smo dodali premično streho in tako omogočili izvedbo dogodkov v vsakem vremenu. Sodelovali smo pri prenovi odra v kulturnem domu, ki je že gostil svoj prvi abonma. Z dobrimi idejami smo vnesli nekaj svežine tudi v poročne protokole. Pravzaprav smo želeli, da bi bila vsaka poroka zgodba zase in se odločili za bolj osebni pristop pri ponudbi poročnih protokolov.

Uspeh preteklega leta gre pripisati več dejavnikom. V prvi vrsti so najpomembnejši vizija in visoko postavljeni načrti direktorja našega zavoda. Takoj zatem je tukaj izjemno delo vseh sodelavcev v zavodu. Nas, ki ne poznamo urnika od sedmih do treh in ki nam je postal program JZB 2019 način življenja. Ker smo vse postavljali na novo, je bilo za to potrebno res veliko časa, volje in energije. Pri izvedbi programa smo omejeni s financami, zato nas rešuje tudi naša iznajdljivost, ustvarjalnost in zagnanost. Za uspešno delovanje je seveda pomembno tudi zaupanje s strani ustanovitelja. Zgostovo pa vse naše delo ne bi bilo uspešno, če ga ne bi na drugi strani nekdo prepoznal in nas s svojo prisotnostjo podprl in tako soustvarjal to izjemno leto.

Za kolektivom Javnega zavoda Bogenšperk je torej zelo uspešno leto 2019. Kako ste ga doživeli vi in kateri dogodki so vam ostali najbolj v spominu?

Skozi leto se je zvrstilo skoraj 50 dogodkov, na katerih smo zabeležili nekaj manj kot 10.000 obiskovalcev. To je res velik uspeh. Ponosna sem na poletni Festival Bogenšperk, ki je bil res pravi festival, ko so se prepletale glasba, kulinarika, delavnice in razstave. Vsak dogodek je bil nekaj posebnega; meni osebno najljubši pa kulinarčni dogodek Šmartno kuha. Morda tudi zato, ker je bil moj »pilotnik« projekt. V njem je bilo veliko osebnega angažmaja. Uživala sem v celotni pripravi kot ustvarjalka in

potem tudi kot udeleženka; živahno dogajanje na trgu, glasba, vonj po odlični hrani, vrhunska vina – še posebej vesela sem, da so k nam prišla domača vina iz Vipavske doline – vedri obiskovalci, ki so pričarali pravo poletno festivalsko vzdušje. Spominjam se tudi poletnega koncerta MVS Lipa, ko smo prvič oblikovali polodprto sceno z novo streho v atriju, navdušenja obiskovalcev ob pesmih Lee Rihter, čarobnega večera poletnega solsticija ob glasbi Nine Pušlar, butičnega kulinarčnega večera v atriju gradu z lokalnimi ponudniki, spektakla blagoslova traktorjev, pa večera srednjeveške glasbe, ko smo lahko slišali glasbila, ki se jih praktično ne uporablja več; smeha ob komediji Brade. Res lepo leto je za nami.

Usklajevanje velikega števila ustanov, društev in posameznikov je gotovo zelo naporno in zahtevno, saj je treba nenehno iskati kompromise. Kakšno je po vašem mnenju sodelovanje med posameznimi deležniki iz naše občine?

Takšno sodelovanje zagotovo ni samoumevno. Po mojih izkušnjah je za takšno sodelovanje potrebno veliko volje in truda. Morda nimam najboljšega vpogleda v to, kako ti deležniki med seboj sodelujejo sicer, lahko govorim za sodelovanje z nami. Skupaj s Knjižnico Litija in OŠ Šmartno pri Litiji pripravljamo proslave ob občinskih in državnih praznikih, domača društva se udeležijo naših sejmov, z vzgojiteljicami in otroki Vrtca Ciciban smo začeli ustvarjati decembrski dogodek, domači gasilci varujejo naše večje prireditve; lokalno skupnost torej karseda vključujemo v dogajanje.

Na drugi strani pa so posamezniki in društva, ki bi lahko s svojo ponudbo soustvarjali širšo turistično ponudbo. Menim namreč, da je potrebno v turistično ponudbo nekega kraja vedno vključiti lokalno, pristno, tisto nekaj, kar v kraju že obstaja in kar potem navzven deluje edinstveno. Tukaj so ključni akterji društva in posamezniki, ki lahko gostu ponudijo svoje izdelke in storitve. Razumljivo je, da so ti »ponudniki« pri nas v prvi vrsti še vedno kmetovalci, čebelarji;

turizem jim ni prva »skrb«, vsi imajo službe, ki jim ne dovoljujejo, da bi se lahko na nek točno določen termin posvetili skupini turistov. Razumem tudi, da je delo na polju in v sadovnjaku zanje pomembnejše kot prodaja na stojnici na sejmu Dobrote šmarske dežele v oktobru. V tem rahlem neskladju se torej najde moje delo. Ta kompleksnost vključitve lokalne skupnosti v turistično ponudbo mi predstavlja največji izziv.

Vsaka destinacija, ki se želi vpisati na turistični zemljevid, mora najprej zgraditi vso potrebno infrastrukturo, biti mora dobro kadrovskega podprta in financirana, predvsem pa mora imeti vizijo. Kako daleč menite, da je naša občina na tej poti?

Turistična infrastruktura v občini še ni ustrezno razvita. Imamo problem dostopnosti. Če bi želeli turistu pokazati turistične zanimivosti na Primskem ali na Javorju, bi se tja lahko odpravili le z manjšim avtobusom. S tem smo omejeni in lahko pripravljamo program le za butične skupine. Kmalu se pojavi tudi problem, če bi želel individualen gost pri nas ostati čez noč, saj nočitvenih kapacitet v občini ni. Zato je ena izmed naših prioritet tudi obnova dveh poslopij, ki se nahajata ob gradu Bogenšperk. Morebitne investitorje iščemo prek aktualnega razpisa za javno-zasebno partnerstvo, ki je objavljen tudi na naši spletni strani.

Šmartno je kraj, ki je slabo povezan z javnim prevozom, kar igra vlogo pri individualnem turistu. Tega lahko z dobro ponudbo iz Ljubljane hitro zvaabiš v kraj, ki je oddaljen dobre pol ure, ampak ko mora ta zamenjati na tej kratki destinaciji dve prevoznici sredstvi, po možnosti vmes čakati še pol ure, stvar postane bolj zapletena. Problem je seveda tudi ta, da do gradu Bogenšperk z javnim prevozom sploh ne gre. To je naš veliki manko. Vem, da bi bili ti kraji zanimivi tudi za popotnike z nizkim potovalnim proračunom, ampak ti potujejo le z javnimi prevozi. Tukaj ni taksijev.

Kadrovsko smo zaenkrat dobro podprti, če pa bi se obseg dela večal, bi seveda potrebovali okrepitve. Financ pa tako ali tako

ni nikoli dovolj. Če bi jih imeli več, bi lahko uresničili nekaj idej, ki se ustvarjajo in rastejo. Tako bomo skušali sredstva iskati na razpisih. Našteto nas seveda ne ustavlja in mi razmišljamo naprej. Vizijo smo si v grobem načrtali, se pa veskozi malo dopolnjuje in spreminja.

Ne moreva niti mimo vprašanja, kakšni so vaši načrti in želje za razvoj turizma v naših krajih?

Moja želja je, da bi domačini začutili turistični potencial in začeli soustvarjati turistično ponudbo. Želim, da turistične dejavnosti ne bi prepoznali samo kot vir zasluga, ampak tudi kot možnost za vsesplošno ureditev kraja. In s takim sodelovanjem vseh, ki bi želeli kakorkoli krogiti turistični razvoj kraja, s ponudniki, kmeti, čebelarji, društvi in lokalno skupnostjo, lahko pripravimo dobro turistično ponudbo, konkretne produkte, v katere verjamemo, s katerimi se lahko ponosno predstavimo širši javnosti in tudi tujini.

Ujeti moramo ta moment, ko tudi nacionalni turizem svoje aktivnosti usmerja v razpršitev turističnih tokov in išče nove destinacije. Mi smo le streljaj iz Ljubljane in to moramo izkoristiti. Slovenija je zadnja leta zelo prepoznana v svetu, zato krovna turistična organizacija veliko vlaga v še večjo promocijo države in posameznih regij, ki turistično še niso tako dobro razvite. To je dober moment. Imamo vse možnosti za oblikovanje dobrih turističnih produktov in k nam privabiti tako domače kot tuje goste. Grad Bogenšperk bo verjetno še kar lep čas glavni nosilec turizma v občini, osebno pa menim, da lahko tudi z drugo ponudbo pritegnemo obiskovalce. Imamo torej vodilnega deležnika, na katerega lahko pripnemo vse, kar je danes v trendu; lokalno gastronomijo, edinstveno kulturo, neokrnjeno naravo. V preteklem letu smo v okviru projekta Lokalident dobili novo celostno grafično podobo, ki riše vse glavne poteze, na katere se lahko opira turizem v Šmartnem. Za obiskovalce smo izdelali tri turistične produkte, ali drugače rečeno, tri programe za izlet po naši občini. Prvi je »Kulinarično šmartnovanje«, v katerega smo vključili domačega čebelarja, ekološko kmetijo, ki temelji na pridelavi sadja, degustacijo mesnin na gradu in grajske večerje. Drugi program »Po poti energije« vključuje zgodbo iz Velike Štange, Primskovega in Javorja, preplet energij. Tretji program je zgodovinski presek dogajanja v Šmartnem, kjer se sprehodimo skozi Primskovo, ustavimo na Bogenšperku in nadaljujemo na Javorje. Te programe moramo zdaj pravilno zapakirati in spraviti na trg. Z njimi smo pripravljeni gostiti enodnevne obiskovalce, individualne goste in pa manjše skupine.

V tem letu želimo pripraviti pohodniško pot. Postavili bomo tudi novo spletno stran, na kateri bodo na enem mestu dostopni vsi gostinski ponudniki, turistične zanimivosti, vse pomembne informacije in objavljeni vsi dogodki. Na gradu Bogen-

šperk bomo obnovili del muzejskih zbirk. K nam želimo pripeljati prav posebno zbirko, ki bo prava atrakcija. Na to temo bomo potem razvijali še več naših produktov. Dodati želimo nekaj interaktivnih vsebin, ki bodo obiskovalcu popestrile doživetje gradu. Do zime bomo prenovili tudi recepcijo na gradu in ji dodali trgovinico s spominki. Želimo nadaljevati z deli v grajski kleti in jo počasi spreminjati v prav posebno vinsko klet.

Zelo si želim, da bi dogodke, ki jih pripravljamo skozi vse leto, domačini obiskovali še v večjem številu kot do sedaj; da bi nas s svojim obiskom podprli tudi drugi uslužbenci pomembnih ustanov v kraju in domači gospodarstveniki. Takšno potrditev potrebujemo za dobro delovanje v prihodnosti in posledično za dober turističen razvoj kraja.

Za konec me zanima še, kakšna bo letošnja turistična ponudba v občini, ki jo bo pripravil Javni zavod Bogenšperk? Kar nekaj dogodkov je bilo zaradi razmer odpovedanih, kako bo pa s preostankom leta?

Leto smo začeli odlično, izpeljali smo abonma Večeri smeha v Šmartnem, pripravili koncert dveh zborov v januarju, pustno povorko s kurenti. Pomlad pa je odnesla vse predvidene dogodke; spet smo se veselili blagoslova traktorjev, spomladanskega sejma, za katerega smo pripravili zanimiv spremljevalni program z gledališko igro in zanimivim predavanjem, v galeriji gradu smo že postavili razstavo domače umetnice Gabrijele Hauptman, ki zdaj sameva in čaka na uradno odprtje. Na gradu že zelo nestrpnost pričakujemo otvoritev novih muzejskih zbirk, ki predstavljajo zgodovino in razvoj gradu Bogenšperk ter podrobneje opisujejo slovensko zgodovinsko deželo Kranjsko. Prav s posebnim veseljem pa smo pričakovali odprtje prenovljene kuhinje in s tem predstavitev nove gostinske ponudbe, ki jo je pripravila ekipa Kuhle. Na policah pa imamo tudi novo penino Wagensperg, ki smo jo želeli prvič degustirati v maju.

Največja sprememba bo zagotovo v samem dogajanju. Za letošnje leto smo si zamislili nov koncept poletnega festivala, ki bi vključeval 40 dogodkov in bi sovpadal z novo podobo »Šmartno«. Tako bi letošnji festival poimenovali Festival Šmartno. Program je sestavljen zelo premišljeno in nagovarja zelo široko paleto obiskovalcev. Želela sem, da bi se dotaknil tudi različnih področij umetnosti, tako gremo s »Kinom pod zvezdami« na področje avdiovizualne umetnosti, s koncertom stare glasbe – kvartetom baročnih pozavn in kvartetom baročnih blokflavt glasbenikov Akademije za glasbo UL – na področje klasične glasbe, to bi dopolnili tudi s koncertom gostujočega zbora, pod vodstvom Fernanda Mejilla, ki se bi nam predstavil z večglasnim a cappella petjem. Z literarnim večerom, na katerem bi bil gost Veno Taufer, posegamo na področje literarne umetnosti in z razstavami, cvetlično, kiparsko in likovno, na po-

dročje vizualne umetnosti. V tej sezoni smo si na polju uprizoritvenih umetnosti poleg zabavne gledališke predstave zamislili prav poseben dogodek – modno revijo, ki bi dopolnila odprtje likovne razstave. Polje neklasne glasbe bi bilo v programu letošnjega festivala najbolje zastopano, od nastopov učencev glasbenih šol, domačih glasbenih ustvarjalcev in tudi nekaterih širše poznanih izvajalcev. Pripravili smo še en zanimiv večer, na katerem bi si glavno vlogo razdelili glasba in kulinarika – po irsko. Festival pa bi odprli s koncertom Slavka Ivančiča. Tokrat sem želela, da bi obiskovalci festival tudi soustvarjali na različnih delavnicah. Pripravili smo kuhinarične, ki bi jih vodil uspešen domači kuharski mojster, zeliščarske, ustvarjalne, na katerih smo želeli s pomočjo lokalnih umetnikov in ljubiteljskih rokodelcev pripraviti sklope delavnic izdelovanja iz keramike, oblikovanja gline, delavnice pletenja in vezanja ter delavnice, na katerih se bi lahko naučili pripraviti odlično čokolado ali dober kruh. Pripravili smo tudi nekaj izobraževanj. Seveda pa ne gre brez kulinarike, zgodil naj bi se kulinarični večer v grajskem atriju, ko naj bi izbrani ponudniki predstavili svoje kreacije na prav posebno tematiko, konec avgusta bi Šmartno spet kuha(lo) na ulici, za zaključek pa smo si zamislili še izbrano gurmansko večerjo izpod kuhalnice dveh izjemnih kuharjev.

Usoda letošnjega dogajanja je zelo negotova, najbolj pa se kaže scenarij, da bodo do konca poletja odpovedani vsi javni dogodki. Tako bo od letošnjega dogajanja verjetno ostalo samo še pozno jesensko dogajanje, oktobrski sejem, pestro dogajanje v tednu občinskega praznika v novembru in zimski pohod z lučkami s prireditvijo na trgu ob prižigu luči. Zaključili bomo z adventnim sejmom. Oblikovali bomo tudi abonma v kulturnem domu, vsak mesec od novembra do februarja bomo ponudili eno predstavo. Verjetno bomo vse sveže ideje in celoten poletni program preslikali v leto 2021 in nestrpnost pričakovali, da vam ga predstavimo. Upam, da boste takrat z nami. **Maja, hvala za prijeten klepet, v imenu uredništva vam želim veliko uspeha pri delu.**

8. MAJA 2020 BO ZAŽIVELA

ŠMARSKA TRŽNICA

s ponudbo lokalnih ponudnikov.

Kmetija Pr' Špan
mleko in mlečni izdelki
petek od 11.00 do 17.00

041 758 774

Čebelarstvo Dremelj
med in čebelji pridelki
petek od 12.00 do 18.00

041 836 050

Vsak petek od 11.00 do 18.00 na Staretovem trgu.

Točne informacije preverite na www.bogensperk.si in FB Turizem Šmartno.
Prijave novih ponudnikov sprejemamo na turizem@bogensperk.si ali 040 856 568

JAVNI ZAVOD
BOGENŠPERK

Občina Šmartno pri Litiji

Grad Bogenšperk znova odpira svoja vrata

Avtorica članka: Marta Kotar, Javni zavod Bogenšperk

Velik del pomladi smo preživel v krogu svojega doma, kjer smo snovali načrte, kaj vse bomo obiskali, ko bodo ukrepi odpravljeni. Željni smo druženj, izletov, stikov in neomejenih prehodov, zato predvidevam, da bomo vsi radovedno iskali nove načine za bave na odprtem.

Kot možnost se seveda znova nudi grad Bogenšperk, ki se bo skupaj z zanimivimi zbirkami in velikimi zelenimi površinami, ki vključujejo tudi teraso

na prostem v grajski Krčmi, znova odprl za obiskovalce. Za debelimi zidovi tako prve obiskovalce nestrpno čaka tudi razstava naše domačinke Gabrijele Hauptman z naslovom Analiza in sinteza. Na voljo so neusahljivi viri za okrepitev mišic in sproščanja v naravi – Valvasorjeva pot, trim ste-

za ter kolesarska točka za vse kolesarje, ki zbirajo žige. Ne glede na to, kje se boste odločili za prvo razvajanje s kavo, kam boste odšli na izlet in rekreacijo, želimo, da ostanete zdravi, mi pa se bomo trudili, da vas bomo redno obveščali o dogodkih, ki se obetajo na gradu.

Ustvarjajte z nami

Avtorica članka: Marta Kotar, Javni zavod Bogenšperk

Kako lepo je, ko človek tudi v težkih trenutkih išče svetlo plat zgodbe in jo pretoči v besede, melodije in v našem primeru risbe, s katerimi lahko pomaga drugemu podariti nasmeh na obrazu. Najlepša hvala ge. Taji Lončarič in g. Andreju Hostniku za poslane umetnine, ki so nam prinesle nasmeh in veselje v napet vsakdan. Želimo vam veliko sreče v vaših novih ustvarjalnih zgodbah. Za konec želim še spomniti na besede Rudija Kerševana – »Obogatimo svoje življenje. Ne s stvarmi, ki imajo vrednost, ampak s stvarmi, ki imajo vrednote.«

Nova kuhinja v Krčmi na gradu Bogenšperk

Avtorica članka: Marta Kotar, Javni zavod Bogenšperk

8. maja 2020 se je v Krčmi na gradu Bogenšperk odprla nova kuhinja. Edinstven grajski ambient je na ta način pridobil zelo pomemben del za vrhunsko izvedbo dogodkov, kot so praznovanja, poroke, poslovni sestanki ter vse ostale vrste srečanj. Za vas bo tudi naprej skrbela izkušena ekipa iz Kuhle, ki bo poskrbela za vaše nasmejane obraze in dobro voljo, na razpolago pa vam bo od petka do nedelje v a la carte restavraciji v

grajski Krčmi. Za nas bodo ob petkih pripravili tudi glasbene večere, ki se jih prav posebej veselimo. V restavraciji na gradu bodo tako tudi naprej na razpolago dobrote lokalnih ponudnikov. Za konec naj še omenim, da bo kulinarčna zgodba v Krčmi bogatejša za čokoladnico. V novi kuhinji se je namreč že začela pripravljati izvrstna čokolada in že komaj čakamo, da se bomo lahko prepustili čokoladnim užitek.

Kulturni dan – prazniki

Avtorica članka: Danica Sedevčič

V času izrednih razmer zaradi bolezni covid-19 se je popolnoma spremenilo tudi šolsko delo. Vsakdanji vrvež na šolskih hodnikih in pouk v učilnicah je nadomestilo učenje doma. Tako učenci kot učitelji smo se znašli v popolnoma novi, neznani in nepričakovani situaciji. Računalnik je postal naše glavno orodje, starši pa opora svojim otrokom pri usvajanju nove snovi in reševanju nalog.

Šolskega dela pa ne predstavlja samo pouk, ampak tudi druge oblike vzgojno-izobraževalnega dela, med katere sodijo tudi dnevi dejavnosti, ki smo jih morali prilagoditi novemu načinu dela.

Pred velikonočnimi prazniki smo tako na daljavo že izvedli tehniški dan na temo velike noči.

Mesec april nas je razvajal s toplimi pomladnimi dnevi, ki so bili še lepši ob misli na prihajajoče šolske počitnice in praznične dni, ki se začnejo konec aprila in nadaljujejo v maju. Te praznike vsako leto na tak ali drugačen način obeležimo in počastimo v šoli, nekatere pa tudi doma. Ker je letos vse drugače, smo si zamislili tudi nekoliko drugačno praznovanje 27. aprila – dneva upora proti okupatorju, 1. maja – mednarodnega praznika dela in 9. maja – dneva Evrope ter dneva zmage nad fašizmom in nacizmom.

V šolskem koledarju smo obeležitev praznikov šteli kot KULTURNI DAN. Učenci so lahko v počitniškem tednu po lastni presoji s spodnjega seznama izbirali različne dejavnosti in si jih časovno razporedili po svojih željah:

1. Izobesite slovensko DRŽAVNO ZASTAVO.
2. Zapijete slovensko HIMNO.
3. Ponovite ali se naučite našeti DRŽAVNE PRAZNIKE in rešite spletni KVIZ.

4. Pojdite na PRVOMAJSKI družinski POHOD.

5. Prisluhnite pesmima, ki opevata LEPOSTE SLOVENIJE.

6. Razmislite, kaj vam pomeni SVOBODA. Podrobnejša navodila so vsebovala spletne povezave do pesmi in različnih zanimivosti, povezanih s prazniki. Učence smo spodbudili, da pošljejo učiteljicam utrinke svojega dela v obliki risb in fotografij. Posebej nas je zanimalo, kakšen je njihov pogled na pravico do svobode, ki je v teh dneh še posebej okrnjena. Poslani izdelki pričajo, da učenci zdaj res razumejo, kaj pomeni svoboda, zlasti svoboda neomejenega gibanja, in nekatere do izbruha bolezni samoumevne pravice, kot je pravica do šolanja.

Takole je zapisala osmošolka Neža Toplak: *Pošiljam vam fotografijo, ki me spominja na pravico do svobode v vseh pomenih besede. Naletela sem tudi na misel francoskega filozofa Voltaira, ki krasno opiše človekovo pravico do svobodnega izražanja svojega mnenja: »Ne strinjam se s tvojim stališčem, vendar bom do smrti branil tvojo svobodo, da ga poveš.«*

Foto: Neža Toplak

Kliš klub

Avtorica članka: Manca Planinšek

Tudi med karanteno ostajamo klišejci kar sediti aktivni. V aprilu smo pripravili projekt »Počisti sam/a«, ki je del aktivnosti projekta Litijski inkubator za skupnost in trajnost (#LIST). Ker tudi sedaj še vedno proizvajamo odpadke, še vedno ostajajo odvržene smeti in se zemlja še vedno duši v lastnih odpadkih, ki jih lahko vidimo na vsakem koraku, smo se odločili, da pripravimo virtualno akcijo, ki je trajala do konca meseca ali pa kar celo življenje. Z vrečo pobranih smeti ne bomo rešili sveta, je pa mogoče majhen korak pri osveščanju in vzoru drugim ljudem. Je tudi priprava za večje skupinske akcije, ki jih bomo pripravili po času karantene. Naj postane navada, da na sprehod vzamemo vrečo za smeti.

Nismo pozabili niti na naše dijake. V aprilu so Klišejci inštruktorji pripravili teden priprav na maturo. Udeležba je bila brezplačna, saj je šlo za solidarnostno akcijo v času korona virusa. Pripravili smo se na tri predmete, s tremi inštruktorji s skupaj okoli 20 dijak, ki so opravili korak proti uspešno opravljeni maturi. Hvala Danijeli, Tjaši in Mihi za vodenje priprav in deljenje vašega časa in znanja.

Vsak petek še vedno potekajo petkove lige, le da so v online različici. Vabimo vas, da se nam pridružite vsak petek, za točno uro pa izveste na naši Facebook strani. Tam pa lahko najdete in si preberete tudi Klišblog, v katerem naši aktivisti pridno objavljajo svoje poglede na karanteno, priporočajo dobre knjige, najdete pa tudi kakšen dober in preprost recept.

Bodimo odgovorni drug do drugega, upoštevajmo preventivne ukrepe, za informacije pa se obračajmo na relevantne strani.

Vpis novih učencev za šolsko leto 2020/2021

Nove učence za šolsko leto 2020/2021 bomo vpisovali v naslednje izobraževalne programe:

- glasba (inštrumenti, petje), ples (balet, sodobni ples, plesna pripravnik),
- predšolska glasbena vzgoja in glasbena pripravnik.

Otroci, ki se bodo v šolskem letu 2020/2021 vpisali v 1. razred inštrumenta ali petja, bodo sprejemni preizkus v skladu s sklepom pristojnega ministrstva lahko opravljali v naslednjih terminih: redni rok od 1. do 30. junija 2020 in naknadni rok od 17. do 25. avgusta 2020.

Starše oz. skrbnike otrok, ki bi radi opravljali sprejemni preizkus za vpis v našo glasbeno šolo, zaradi zagotavljanja varnosti in preprečevanja okužbe s covid-19 vljudo prosimo, da nam do vključno 31. maja 2020 na spletni naslov gslitija@siol.net pošljejo evidenčno prijavo z naslednjimi podatki:

- ime in priimek otroka,
- rojni podatki,
- naslov bivališča,
- kontaktni telefon,
- želeni instrument oz. program.

Vse prijave bomo tako lahko obvestili o dnevu in uri oziroma o načinu opravljanja

sprejemnega preizkusa.

Potek sprejemnega preizkusa:

- petje pesmice po izbiri (čim bolj enostavna),
- ponavljanje ritmičnih in melodičnih primerov.

Kandidati bodo o izbiri in postopku vpisa obveščeni v zakonitem roku!

V predšolske in pripravljalne programe ter v program ples se otroci lahko vpišejo brez sprejemnega preizkusa, vpis v skupine bo potekal po elektronski pošti v skladu z normativi in standardi do vključno 31. avgusta 2020 oziroma v skladu z normativi in standardi za oblikovanje skupin.

Več o tem, kaj počnemo v Glasbeni šoli Litija - Šmartno, si lahko ogledate na našem Facebook profilu, podrobnosti o posameznih programih pa najdete na našem spletnem naslovu www.gslitijasmartno.si.

PREDŠOLSKI IN PRIPRAVLJALNI PROGRAMI

Izobraževalni program	Priporočljiva starost
PREDŠOLSKA GLASBENA VZGOJA	5 let
GLASBENA PRIPRAVNICA	6 let

IZOBRAŽEVALNI PROGRAM GLASBA

Predmet	Priporočljiva starost
KLAVIR	7-9 let
HARMONIKA	7-9 let
DIAT. HARMONIKA	
VIOLINA	7-9 let

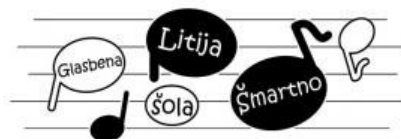
VIOLONČELO	7-9 let
KITARA	8-10 let
KLJUN. FLAVTA	7-9 let
FLAVTA	9-11 let
KLARINET	9-11 let
SAKSOFOF	9-11 let
ROG	9-11 let
TROBENTA	9-12 let
POZAVNA	9, 11-18 let
NIZKA TROBILA	10-18 let
TOLKALA	9-18 let
ORGLE	11-18 let pogoj: 4 razredi klavirja
PETJE	17, 18-24 ženske - 17 let, moški - 18 let

IZOBRAŽEVALNI PROGRAM PLES

Predmet	Priporočljiva starost
BALET	9 let
SODOBNI PLES	9 let
PLESNA PRIPRAVNICA	6-9 let

Kandidati bodo o izbiri in postopku vpisa obveščeni pisno v zakonitem roku!

Ravnateljica: Janja Galičič, univ. dipl. muzik.

Društvo Laz aktivno tudi v tem času

Avtor članka: Društvo za razvoj podeželja LAZ

Posledicam koronavirusa se nismo mogla upreti niti turistična društva. Naše aktivnosti so vezane na druženje, koristno preživljanje prostega časa in spoznavanje lepote skritih koticov naše dežele. Ukrepi za zajezitev širjenja virusa nam to v tem trenutku onemogočajo. A kljub temu ne počivamo. Za še večjo promocijo naše prelepe Jablaniške doline posodablamo spletno stran in pripravljamo nove programe.

Kljub temu da organiziranega Pohoda po Jablaniški poti letos ni bilo, vas vabimo (ko bo to dovoljeno), da pot prehodite preko leta. Razgledi ob poti vas bodo navduševali v prav vseh letnih časih. Ustavite se na razglednih točkah in uživajte

te v panoramskih pogledih. Pot je dolga 15 km, nezahtevna, markirana in krožna. Začne se v Zgornji Jablanici pri gasilskem domu. Mimo cerkve sv. Ane se vzpenjate proti Jablaniškim Lazam. Nadaljujete do Spodnje Bukovice s slikovitim razgledom vse do Trdinovega vrha in Snežnika. Prečkate asfaltno cesto in takoj nazaj na gozdno pot. V zaselku Prelesju, pri Kavčevih, ste na

pol poti. Nadaljujete do Mamolja, kjer si lahko ogledate cerkev. Pot iz Mamolja vas pelje proti Čebelniku, kjer zavijete levo na gozdno pot. Nato nadaljujete do Zelenca in naprej do cerkve sv. Marije Magdalene na vzpetini nad Gradiščem pri Litiji. Skozi vas Gradišče pri Litiji se boste spustili nazaj v dolino proti Zg. Jablanici, kjer boste krožno pot zaključili.

RISE Lab – izdelaj inovativen izdelek ali prototip, bodi drugačen od drugih

RISE Lab: »Kot otroška igralnica, polna različnih igračk in materialov, kjer si lahko vsak ustvari svoj svet. Na plan prideta ustvarjalnost in brezmejna domišljija.« Kaj pa, če ti ponudimo priložnost in te povabimo v našo »igralnico«, kjer lahko ustvariš inovativne ter unikatne izdelke?

V RISE Labu smo pridobili različna orodja: 3D tiskalnik, CNC laserski rezalnik in gravirnik, CNC rezkalnik ter pripadajoče programe, kot so CorelDRAW Tehnical Suite 2019, Solid Edge 2019, Photo Grav, RDworks, Aspire in druge. Na voljo so za širšo uporabo. Opremimo vas tudi z znanjem, kako rokovati s temi orodji, da boste izdelali svoj prototip ali produkt. Lahko nam pošljete tudi dokument z načrtom izdelka in vam ga mi izdelamo, ali pa se dogovorite za posvet z RISE svetovalcem, s katerim bosta skupaj prišla do prave rešitve za izdelek, ki ga lahko ustvarite s temi orodji.

Kakšne zmogljivosti imajo posamezna orodja?

3D tiskalnik FlashForge lahko natisne predmet maksimalne velikosti 300 x 250 x 200 mm. Izdelek se lahko izdela iz PLA/ABS/PC/PVA/HIPS/PETG, lesene ali najlon mase. Kakšne so zmogljivosti in uporaba 3D tiskalnika v praksi, si lahko ogledate na spletnih straneh thingiverse.com, cults3d.com, all3dp.com in druge strani. **CNC laserski rezalnik in gravirnik HyperCUT** ima maksimalno obdelovalno površino 900 x 600 mm. Gravira lahko materiale, kot so steklo, pleksi, les, usnje, papir, karton, blago, eluksirani ALU ... Reže lahko materiale, kot so les, karton, usnje, goba, stiropor, pleksi, folija, cerada ...

Kaj vse lahko izdelate s tem orodjem, lahko vidite na naši spletni strani, še več pa najdete na spletu, če v brskalnik napišete »Ideas for laser cutting«.

CNC rezkalnik HyperCUT ima maksimalno obdelovalno površino 600 x 900 x 200 mm. Primeren je za materiale, kot so les, plastika, karbon in ALU. Na naši spletni strani www.rise.si lahko pogledate, kaj vse je možno izdelati s tem orodjem. **Imate idejo, zamisel? Obrnite se na nas in svetovali vam bomo, kako idejo spraviti v realnost.** Obiščite našo spletno stran www.rise.si/rise-lab ali nam pišite na info@rise.si.

Projekt RISE Lab, del katerega je tudi uporaba omenjenih orodij, v **soorganizaciji** izvajata **Razvojni center Srca Slovenije** in

podjetniški RISE. Projekt je sofinanciran iz programa Interreg Europe, projekt P-IRIS. Postani del Ekosistema RISE! *Gradimo lokalno skupnost z globalno podjetniško in inovativno naravnostjo!* Z nami lahko sodeluješ kot: član zadruga, podpor- ni član zadruga, uporabnik prostorov, »coworker«, član poslovne veje ali sponzor. Kakšna vrsta sodelovanja ti najbolj ustreza, lahko preveriš na naši strani www.rise.si/postani-clan.

Za vsa mala in mikro podjetja imamo urejene **delovne prostore**. Za lokalna podjetja smo pripravili še posebej ugodno ceno za najem mize ali prostora za sestanke. Na voljo sta čajna kuhinja in brezplačno parkirišče. Sledite nam lahko tudi na **Facebook strani podjetniški RISE**, **Instagram** in **LinkedIn** profilu ali na spletni strani www.rise.si.

Lepo vas pozdravlja ekipa,
Podjetniški RISE Šmartno Litija

Lilin vrtiljak

Avtorica članka: Aleksandra Krnc

Lilinega vrtiljaka nič ne more ustaviti. Lilovci ostajamo doma, a to zapleteno obdobje, v katerem virus narekuje naš ritem življenja, smo sprejeli pozitivno – kot izziv.

Čas, ko smo sami s sabo ali svojimi najbližjimi, izkoristimo tudi za ustvarjanje; tako likovno kot tudi literarno, celo fotografska žilica najde na osamljenih poteh zanimive in prelepe motive, da jih ujame v svoj objektiv. V lila predalih se zbirajo vsakovrstne umetnije in izmišljarije, ki jih bomo nekoč, ko bo spet čas za druženje in brezskrbno uživanje, postavili na ogled.

Do takrat pa želimo vse dobro! Mi ostajamo doma!
In Lilin vrtiljak se vrti ... vrti naprej ...

Dom Tisje v času pandemije

Avtorji članka: Irena Špela Cvetežar s sodelavci

Trenutno smo postavljeni pred veliko preizkušnjo zaradi pandemije. Država Slovenija je v ta namen sprejela različne ukrepe za zaščito pred širjenjem bolezni Covid-19. Vsakodnevno nas preko medijev opozarjajo tudi na to, da naj omejimo stike in si umivamo in razkužujemo roke.

Poleg teh smo v Domu Tisje sprejeli tudi številne druge ukrepe, ki so spremenili življenje naših stanovalcev in zaposlenih. Eden od ukrepov je tudi ta, da smo prepovedali obiskovanje naših stanovalcev. To je velik izziv za stanovalce, svojce, zaposlene ... Tega se zavedamo in se iskreno zahvaljujemo za sodelovanje in pomoč ob tem drastičnem ukrepu, vendar le tako lahko ščitimo naše stanovalce pred virusom. Zaposleni se vsakodnevno trudimo, da stanovalcem popestrimo življenje z različnimi družabnimi igrami, pogovornimi skupinami, sprehodi, molitvenimi skupinami, delavnicami, da bi kar najbolje prestali to obdobje.

Tudi zaposleni imamo spremenjen režim dela. Vsakodnevno spremljamo zdravstveno stanje zaposlenih (merjenje temperature in ocena zdravstvenega stanja). Poostreno je čiščenje in razkuževanje znotraj doma. Razkužujemo tudi bližnjo okolico. Uvedli smo uporabo dodatnih zaščitnih sredstev in spremenili organizacijo dela. Po navodilih različnih resornih ministrstev in drugih strokovnih usmeritev smo oblikovali protokole za delovanje v izolacijskih prostorih in postavili novo enoto za okužene v VDC. Pri tem smo se povezali z lokalno skupnostjo in državnimi organi. Naše ukrepe so preverili in potrdili tudi regijski koordinatorji medicinske stroke in zdravstvene

nege. Vzpostavljena je koordinacija medsebojne pomoči v zasavski regiji za primer poslabšanja razmer. Prav tako imamo v koordinaciji Ministrstva za zdravje za domske potrebe in Civilne zaščite za pomoč na domu vzpostavljeno preskrbo z zaščitnimi sredstvi. Trudimo se, da bi bili vsi preventivni ukrepi čim bolj učinkoviti. Do sedaj nam je to uspevalo. V kolikor bi se razmere spremenile, bomo o spremenjenem stanju obvestili tudi javnost.

Zaposleni Doma Tisje bi se v teh turbulentnih razmerah radi zahvalili tudi za podporo, ki nam jo izkazuje na različne načine. Iskrena hvala zaposlenim Vrtca Litija in drugim prostovoljkam, ki so se organizirale in sešile že preko 500 mask. Naša akcija šivanja mask se zaključuje, v kolikor se bodo pokazale potrebe, bomo zopet prosili za pomoč. Najlepše se zahvaljujemo tudi tistim, ki ste pripomogli, da smo bili deležni donacije treh brezplačnih telefonov s strani podjetja Telekom Slovenije, d. d. in drugih donacij, kot so rokavice, maske in razkužila. Hvala tudi za različna spodbudna sporočila, ki nam jih izražate po telefonu in preko drugih medijev. To nam je v teh časih res v veliko podporo in motivacijo.

K sodelovanju smo pozvali občane in občanke obeh občin za primer poslabšanja

razmer v zvezi z okužbo. Izkušnje drugih domov so pokazale, da so za uspešnost soočanja z okužbami zelo potrebni tudi prostovoljci kot pomoč pri različnih podpornih službah (izkušnja doma v Metliki).

Ker smo soočeni s številnimi spremembami ob obvladovanju pandemije, so nam dani drugačni pogoji za življenje. Želimo, da ste z nami povezani. Pošiljamo vam pogled Vide Žabot, ki pravi, da »dobra misel in ljubezen doseže in se dotakne ljubljenega onkraj prostora in časa in je vedno in kjerkoli«. Ostanite zdravi.

Izobraževalni center Geoss, d. o. o. je z vami tudi v času izrednih razmer!

Avtorica članka: Klavdija Mali, IC Geoss

Do preklica vas v naše prostore ne moremo povabiti, vam pa sporočamo, da informiranje in svetovanje v okviru projekta KORAK – Kompetence za razvoj kariere, ki ga sofinancirata Republika Slovenija,

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada poteka nemoteno!

Izobraževalni programi v okviru projekta KORAK so brezplačni in namenjeni zaposlenim ali brezposelnim, starejšim od 45 let in z največ V. stopnjo izobrazbe. Brezplačne programe bomo izvajali vse do leta 2022. Vas morda zanima učenje tujih jezikov, računalniških veščin, komunikacije? Bi si želeli izvedeti več na temo osebne rasti, zdravega življenja itd.? Izobraževalne vsebine nam lahko predlagate tudi sami, z veseljem vam prisluhnimo in ob zadostnem zanimanju organiziramo program na željeno temo.

Vabljeni tudi predstavniki podjetij in društev, ki bi svojim zaposlenim oz. članom želeli omogočiti izobraževalni program, da nas kontaktirate in nam predstavite svoje želje in potrebe.

Pričakujemo vas od ponedeljka do četrтка od 9. do 11. ure in od 13. do 16. ure ter vsak petek od 9. do 13. ure po telefonu 031 737 399 in po elektronski pošti klavdija@ic-geoss.si.

Kako do kakovostnejšega življenja starejših v Srcu Slovenije

Avtorica članka: Anita Molka, Razvojni center Srca Slovenije

Staranje prebivalstva predstavlja velik izziv za družbo, v kateri živimo. Države, družine, formalni in neformalni oskrbovalci neprestano razmišljajo o rešitvah, s katerimi bi starejšim omogočili bolj kakovostno in dostojnejše življenje. Ta izziv naslavlja tudi evropski projekt EU_SHAPE, katerega cilj je razviti celovit pristop k pametnim, zdravim in starosti prijaznim okoljem. V okviru omenjenega projekta je Razvojni center Srca Slovenije 25. novembra 2019 v samostanu Mekinje v Kamniku organiziral dogodek z naslovom »Kako do kakovostnejšega življenja starejših v Srcu Slovenije«.

Dogodek je bil namenjen prepoznavanju idej, pobud in sogovornikov za vzpostavitev partnerstev za manjše projekte, ki bi bili namenjeni konkretnemu izboljšanju življenja starostnikov v Srcu Slovenije. Na dogodek so bile vabljenе vse institucije, ki delujejo na tem območju z namenom kakovostnejšega življenja starejših ljudi. Da gre za zelo aktualno temo, kaže tudi dobra udeležba na dogodku. Srečanje s 30 udeleženci je vodil koordinator evropske mreže zdravstvene in socialne oskrbe ECHAlliance **Gregor Cuzak**.

Prvi del dogodka je bil namenjen okrogli mizi, na kateri so sodelovali župan Občine Litija **Franci Rokavec**, župan Občine Dol pri Ljubljani **Željko Savič**, predstavnik LAS Srce Slovenije **Mitja Bratun**, **Janez Praček** iz Ministrstva za zdravje, direktorica Doma Tisje iz Šmartnega pri Litiji **Irena Špela Cvetežar**, **Katja Vegel** iz Občine Kamnik, predstavnik kamniškega Zavoda Oreli **Martina Ozimek** in **Roman Renner** ter vodja pomoči na domu v Zavodu Pri-

stan **Nada Jerala**. Pogovor se je dotikal ključnih izzivov starejših, ki živijo doma, dobrih praks, ki jih izvajajo starejši oziroma se jih izvajajo zanje, razvojnih idej, ki bi jih lahko izpeljali, če bi razpolagali z ustreznimi viri, pa tudi načinov financiranja in možnosti izvedbe projektov za bolj kakovostno življenje starejših. Direktorica Doma Tisje **Irena Špela Cvetežar** je predstavila institucionalno varstvo, začasno in dnevno varstvo pa tudi storitve pomoči na domu, ki jih ponujajo v Šmartnem pri Litiji ter v enoti Socialno-varstvenega centra v Litiji. Izvrstno okolje so razvili tudi v podporo bolnikom z demenco. Gre za področje, ki ga želijo razvijati tudi v prihodnje, zato se o tem neprestano izobražujejo. Izpostavila je tudi pomembnost izboljšanja bivalnih pogojev starejših na domu in možnost lokalne oskrbe s hrano. Opozorila je na zelo prisotno nasilje nad starejšimi, ki ga opažajo v tesnem sodelovanju s patronažno službo in Centrom za socialno delo.

Franci Rokavec, župan Občine Litija, je

predstavil Socialno-varstveni center in Svet za medgeneracijsko povezovanje, ki delujeta v Litiji. Izpostavil je, da je potrebno za kvalitetno starost zagotoviti čim več možnosti in povezati vse akterje s tega področja. Izpostavil je tudi projekt brezplačnih prevozov za starejše, ki jih v okviru Zavoda Sopotniki izvajajo v občini Litija in Šmartno pri Litiji. Z brezplačnimi prevozi pomagajo starejšim pri vključevanju v aktivno družbeno življenje ter jim nudijo vsakodnevno pomoč in spremstvo pri opravkih.

Izzive celovite oskrbe ranljivih skupin, med njimi tudi starejših, naslavlja tudi strategija lokalnega razvoja, temeljno vodilo za izvajanje projektov za razvoj podeželja na območju občin Dol pri Ljubljani, Kamnik, Litija, Lukovica, Moravče in Šmartno pri Litiji. Cilj je povečati delež neformalne oskrbe in število rešitev za oskrbo na domu. Predstavnik LAS Srce Slovenije **Mitja Bratun** je ob koncu povzel, da potrebujemo na območju vseh omenjenih občin krovno povezovanje na tem področju s ciljem vzpostavitve delujočega sistema, kar pa brez sodelovanja med vsemi akterji ne bo mogoče.

Drugi del je bil namenjen delavnici, na kateri so udeleženci v skupinah razvijali ideje za skupne projekte na področju bivalnega okolja, socialnega vključevanja, komuniciranja in informiranja, zdravja in potreb po lokalnih storitvah. Zbrani predlogi bodo osnova za pripravo skupnega projekta v okviru LAS Srce Slovenije, ki bi izboljšal kakovost življenja starejših v Srcu Slovenije.

Spoštovani člani OOZ Litija!

Avtor članka: Simon Lokar, predsednik OOZ Litija

**Začasne prepovedi o nujenju storitev in prodaji z namenom zajezi-
tve epidemije smo občutili vsi obrtniki in podjetniki.**

Zaprli so se gostinski lokali, frizerski in kozmetični saloni, avtomehanične in vulkanizerske delavnice, čistilni servisi, razne trgovine, obstale so turistične dejavnosti, avtobusni prevozi ter ogromno ostalih panog.

V velikih težavah so se znašli tisti, ki imajo poslovni prostor v najemu. Postal so odvisni od dobre volje najemodajalca, ali jim bo prisluhnil

ali bo še vedno hotel svoj kos pogače? Vendar se v času pisanja tega dopisa že vidijo manjši žarki upanja.

Na OOZ Litija se trudimo obveščati člane in nečlane o aktualnih novicah, zakonih in dogodkih preko e-pošte in telefonov. Skupaj z OZS skušamo z informacijami in pomočjo lajšati posledice, ki jih že močno čutimo in jih še bomo.

Pri vseh nas se pojavljata strah in negotovost o prihodnosti: ali bomo prejeli plačilo za opravljeno delo, kdaj se bodo začela dela opravljati nemoteno, ali bomo ohranili delovna mesta in še nešteto drugih pomembnih vprašanj. Vedeti moramo, da na trenutno situacijo nismo bili predhodno pripravljeni, zato je pomembno, da se sproti učimo in prilagajamo, da lahko preženemo nastalo negotovost.

Na našem lokalnem območju Litije in Šmartnega pri Litiji bomo veseli vsake podpore, pomoči, nasvetov in vseh oblik solidarnosti, da bomo s skupnimi močmi ohranili močno lokalno gospodarstvo.

Za konec vam/nam želim, da se lahko kmalu srečamo brez maske in sežemo v roke brez rokavic.

Orkester harmonikarjev Bučar

Avtor članka: Simon Bučar

Orkester harmonikarjev Bučar, ki pod okriljem Glasbene šole Bučar deluje že osmo leto, je letos pustni konec tedna preživel skupaj s Koranti iz Rogoznice.

V petek so pustno rajanje pričeli na Krvavcu v hotelu Rozka, nato pa nadaljevali z igranjem in plesom v Planšariji Pr` Florjan. V soboto dopoldne so se udeležili povork v Cerkljah na Gorenjskem, Naklem in Radovljici ter obiskali Dom starejših občanov v Cerkljah. Nadaljevali so s popoldansko pustno povorko v Kranju in na koncu še z nastopom v Planetu Tuš v Kranju. Za Orke-

strom harmonikarjev Bučar in Koranti iz Rogoznice je poln lepih spominov in novih spoznanj ter veselega rajanja preživel vikend, za katerega vsi skupaj upajo, da se bo ponovil naslednje leto.

Taekwondo klub Šmartno - Litija tudi v času krize ne miruje

Avtorica članka: Eva Štangar

Grobo in nenadno je posegla med nas kriza – koronavirus in s tem karantena. Seveda smo takoj prekinili z organiziranimi treningi, vendar to še ne pomeni, da se doma nič ne dogaja.

In v veliko veselje nam je bilo, ko smo izvedeli, da se je taekwondo klub Kang domislil izvirne rešitve in 4. aprila 2020 organiziral **Prvo slovensko virtualno tekmovanje v tehniki**. Njihov trud se je izkazal kot zelo zaželen, kar dokazuje 64 prijavljenih tekmovalcev iz devetih klubov. Vsak udeleženec se je doma posnel na

dogovorjen način pri izvajanju poomsae in posnetek poslal na skupino, kreirano v ta namen v Messengerju. Posnetke je nato ocenjevala tričlanska komisija in na koncu razglasila rezultate za vsako kategorijo tekmovalcev.

Iz našega kluba so se na tekmovanje prijavili štirje tekmovalci in dosegli naslednje rezultate:

- 1. mesto: Daniel Babič,
- 3. mesto: Polona Saje,
- 5. mesto: Tadej Pirc,
- 6. mesto: Nika Babič.

Čestitamo tekmovalcem za dosežene rezultate in jim želimo poguma pri novih izzivih. In #OstaniDoma.

Sicer pa je bilo zadnje tekmovanje pred izbruhom krize, ki nam sedaj uravnava vsakdan, tekma za svetovni pokal, ki je potekala v Ljubljani v Areni Stožice, **Slovenija open G1 v borbah**. Tekmovalo je 959 tekmovalcev iz 35 držav. Iz našega kluba se je tokrat tekmovanja udeležil le eden od tekmovalcev, član Tadej Pirc. V prvem krogu se je pomeril s Francozom in prikazal atraktivno in zelo napeto borbo, vendar na koncu moral priznati premoč nasprotniku. Mu je pa prikazano na tekmi dalo nov za-

gon, zato se je prijavil tudi na naslednje tekmovanje Belgian Open, ki bi potekalo 14. in 15. marca 2020, vendar so ga zadnji hip zaradi pandemije odpovedali.

Prav tako smo morali zaradi istega razloga prvič po 13. letih odpovedati našo klubsko tekmo, **Taekwondo pokal Šmartno - Litija**, ki bo žal morala počakati na izvedbo v naslednjem letu.

Je pa za naslednje obdobje, ko bomo ponovno »zadihali s polnimi pljuči«, naša trenerska ekipa Frenk, Maruša in Polona še dodatno strokovno podkovana, novo znanje so pridobivali na dvodnevem licenčnem seminarju v Portorožu. Poslušali so predavanja iz naslednjih tematik:

- Prehrana pri bazičnih pripravah, pripravljalni in tekmovalni sezoni,
- Povezanost med telesno pripravo in vidno zaznavo v Taekwondoju,
- Vadba vratne hrbtenice za preprečevanje negativnih učinkov udarcev v glavo in za boljšo športno zmogljivost,
- Kaj moramo vedeti o dopingu, kondiciji, zdravstveni oskrbi športnikov,
- Pravila sojenja WT,
- Simplycompete – predstavitev aplikacije za vodenje vseh aktivnosti v društvu, zvezi.

Prejeli so ogromno koristnega znanja in informacij, ki jih bodo s pridom predajali in prenašali na svoje vadeče. In upamo, da zelo kmalu. Zato, dragi naši člani, še vedno velja #OstaniDoma in ne pozabite na redno vadbo tudi v okviru svojega doma, kar okrepi tako telo kot um.

Članska ekipa tudi v drugi sezoni v 1. A državni rokometni ligi

Avtor članka: ŽRD Litija

Letošnja rokometna sezona se je končala predčasno. Konec marca smo to soglasno določili vsi klubi 1. A državne rokometne lige za ženske. Večini ekip je do konca prvega dela tekmovanja manjkala le ena tekma, zato je za končno razvrstitev obveljalo trenutno stanje na lestvici.

Pravkinje se tako postale igralkice RK Krim Mercatorja, naša dekleta pa so prvenstvo končala na 9. mestu in si tako zagotovile igranje v 1. A državni rokometni ligi za ženske tudi v naslednji sezoni.

Članska ekipa

Pod vodstvom trenerja Boštjana Kogovška, pomočnika trenerja Romana Verbajsa in kondicijskega trenerja Martina Gradiška je tekom sezone pridno treniralo devetnajst igralk, ki so večinoma letos prvič igrale v najmočnejši ligi v državi. Prepotrebne izkušnje, ki so jih letos pridobile, bodo vsekakor lahko vnovčile že v naslednji sezoni, v 1. A državni rokometni ligi. **Trener Boštjan Kogovšek:** »Za nami je predčasno končana sezona, ki je za naše društvo

zgodovinska, saj smo prvič nastopali v družbi najboljših v Sloveniji. Punce so uspele izpolniti cilj, ki smo si ga zadali pred sezono – obstanek v eliti. Pred začetkom sem osebno pričakoval boljši rezultatski izpleten, vendar moramo biti s končnim devetim mestom kar zadovoljni. Med sezono smo imeli precej težav s poškodbami in kadrovskimi zadevami ter praktično nismo odigrali tekme v popolni zasedbi.«
Športni pozdrav!

Obvestilo lastnikom in lastnicam kmetijskih in gozdnih zemljišč na območju Lovske družine Šmartno pri Litiji

Prijava in uveljavljanje odškodnine za škodo divjadi na kmetijskih in gozdnih zemljiščih

V skladu s prvim odstavkom 56. člena Zakona o divjadi in lovstvu (UL RS št. 16/2004 s spremembami) obveščamo vse lastnike in lastnice kmetijskih in gozdnih površin na območju LD Šmartno pri Litiji, da je potrebno vse morebitne odškodninske zahtevke, nastale od divjadi na območju LD Šmartno pri Litiji, navedeti na upravljavca lovišča – LD Šmartno pri Litiji.

Postopek prijave škode lovski družini:

1. Oškodovanec mora škodo od lovne divjadi **pisno prijaviti lovski družini v treh dneh od dneva**, ko je škodo opazil, na naslov: **Lovska družina Šmartno pri Litiji, Črni Potok 9a, 1275**

Šmartno pri Litiji

Priporočljiva je priporočena pošta in telefonsko obvestilo.

2. V **osmih dneh od prijave škode** se morata oškodovanec in upravljavec sporazumeti o višini škode.
3. Če do sporazuma ne pride, lahko oškodovanec **pisno prijavi škodo »Komisiji za določanje višine škode na kmetijskih in gozdnih kulturah«**, ki je organizirana za posamezen LUO po upravnih enotah.
4. Komisija mora škodo oceniti najpozneje v 15 dneh.
5. Če tudi na podlagi ocene komisije o višini škode ne pride do sporazuma med **upravljavcem in oškodovancem**, lahko oškodovanec vložiti tožbo pri pristojnem sodišču, najkasneje v roku treh let od nastanka škode.

Prijava mora vsebovati najmanj naslednje podatke:

priimek in ime oškodovanca, naslov oškodovanca, številke parcel, kjer je bila ugotovljena škoda, vrsta divjadi, ki je povzročila škodo, vrsto škode in telefonsko številko kontaktne osebe.

Ostale zahtevane podatke (MID, številka transakcijskega računa lastnika zemljišča, davčna številka) bomo potrebovali ob sestavi cenilnega zapisnika po ogledu škode s strani Komisije za oceno škode LD Šmartno pri Litiji.

Po možnosti škodo prijavite na obrazcu **Prijava škode od divjadi**.

Za vse dodatne informacije pokličite: Andrej Poglajen tel. št. 040 749 247 ali Stane Smrekar tel. št. 041 683 612.

Opozorilo: Lastnik kmetijskega ali gozdnega zemljišča, ki mu je prostoživeča vrsta živali povzročila škodo, je upravičen do odškodnine le, če je na primeren način kot dober gospodar naredil vse, da bi svoje premoženje glede na objektivno možnost nastanka škode obvaroval pred nastankom škode. Pri zavarovanih vrstah živali mora upoštevati Pravilnik o primernih načinih varovanja in vrstah ukrepov za preprečitev nadaljnje škode na premoženju (Uradni list RS 74/2005).

Lovska družina Šmartno pri Litiji

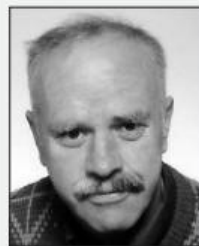

Obvestilo

Avtorja članka: ŠD Javor, Sekcija za zelišča in Sekcija za turizem

Športno društvo Javor, Javorje 23, potrebuje prostovoljke in prostovoljce za urejanje Javorske energijske in učne poti z okolico. Termini opravljanja del so po dogovoru, lahko med vikendi, dopoldne, popoldne ... Med delom in prostim časom boste lahko spoznavali zelišča in druge rastline, igrali perjanico, supali ... Pri prihodu, odhodu in med delom se bo spoštovalo korona odredbe.

Vse informacije osebno na naslovu ali po 041 614 536.

*Drobne ptičke pojo
spet v domačem gaju,
al' prijač' lja sem nazaj
nikdar več ne bo.
(narodna)*

V SPOMIN

Zapustil nas je

FRANCI KAMNIKAR

iz Smartnega pri Litiji,
21. 1. 1954–29. 3. 2020.

Pogrešamo te.

Žalujoci: sestra Olga z družino

*V vsakem človeku je nekaj,
več, od vseh ljudi na svetu,
na svetu, v katerem si dolgo živela,
dosti pretrpela, in kat lastovka,
na zadnji let odletela ...*

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage

MARIJE ZORC, ROJ. OTRIN,

20. 4. 1932–16. 3. 2020,
iz Volčje jame

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in sveče. Zahvaljujemo se tudi gospodu župniku Marku za lepo opravljen obred, pevcem za lepo odpete pesmi, gospodu trobentaču in pogrebni službi komunalnega podjetja iz Litije. Vsem in vsakemu posebej še enkrat – hvala!

Mož Ladko, Aleš z Metko ter vnuki Blaž, Luka in Laura

*Tiho sedaj si odšel,
kot lepa misel,
ki mine
in nam pusti le spomine.*

ZAHVALA

Zapustil nas je naš dragi mož, oče, dedek in pradedek

JOŽEF ŽUST ST.

(8. 3. 1935–7. 4. 2020) iz Sitarjevske ceste 46, Litija.

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom za izrečeno sožalje in za to, da ste v teh težkih trenutkih sočustvovali z nami. Posebna zahvala tudi dolgoletni osebnemu zdravniku dr. Juterškovi ter osebju Doma Tisje za skrb in nego. Pokojnika smo na zadnjo pot pospremili v ožjem družinskem krogu. Najlepša hvala gospodu župniku in pogrebni službi KSP Litija za opravljen pogrebni obred ter trobentaču za odigrano tišino.

Žalujoci: žena Marija, sinova Jože in Marjan z družinama

V SPOMIN

Mineva leto dni, odkar sta nas za vedno zapustila
ljuba mama, babica in prababica

LJUDMILA RENKO,

Gmajnarjeva Milka iz Jablaniških Laz,
11. 9. 1938–19. 2. 2019,

*Ni veliko solza
in ne tako velike bolečine,
ki vaju iz groba bi obudila.
Kljub temu da vaju ni več med nami,
vama sporočamo, da vaju imamo vsi
še vedno neizmerno radi.
Ljubezen je most, ki naš in vajin svet povezuje,
zato obstaja upanje na ponovno snidenje.*

dragi mož, oče, dedek, brat in rejnik

ALOJZ POTISEK,

Jožetov Lojze, iz Mamolja,
20. 12. 1954–25. 4. 2019.

Hvala vsem, ki ju z ljubeznijo nosite v srcu, prinašate cvetje in prižigate svečke. Hvala vsem, ki nam pomagate in nam tako ali drugače stojite ob strani.

Vsi njuni

Zločin na Bogenšperku

Avtor članka: Tim Šteferl, Javni zavod Bogenšperk

Grajski zidovi so vedno skrivali mnogo temnih zgodb, od spletk, zarot, krutega kaznovanja kmetov v grajskih ječah in še bi lahko naštevati. Nedavno sem po naključju naletel na podatek o grozovitem zločinu na Bogenšperku, o katerem so poročali skoraj vsi tedanji časopisi in je med ljudmi povzročil veliko razburjenja. V tej številki Krajevnih novic sem se zato odločil, da ta dolgo pozabljen dogodek vrnem v zgodovinski spomin.

Bilo je neke pomladne nedelje, 28. aprila 1935. Windischgrätz, takratni lastniki gradu, so bili odsotni, prav tako večina osebja. Na gradu so ostali le kuharica in nekaj hlapcev, ki so skrbeli za živino. Proti večeru je eden izmed hlapcev opazil, da se iz grajske kleti vali gost dim. Nemudoma so poklicali oskrbnika gradu, Franca Drogenika, ki se je mudil v Šmartnem, in ga obvestili, da je na gradu prišlo do požara. Ko so prispeli v klet, so odkrili, da tli slama, ki pa se zaradi vlage in pomanjkanja kisika ni mogla vžgati. Ko so tlečo slamo pogasili, pa so ugotovili, da je grajska kuharica, 69-letna Marija Tomazin, izginila. Preiskali so celotno posestvo, vendar brez uspeha. Ko pa so naposled prišli v grajsko kuhinjo, so opazili, da sta na pultu še vedno juha in pečenka, ki si ju je kuharica pripravila za večerjo. Takoj zatem pa so se zgrozili, ko so na tleh opazili krvave madeže. Posumili so, da je kuharica nemara postala žrtev kaznivega dejanja, zato so nemudoma poklicali litijske orožnike (op. p. takratno poimenovanje za policiste). Ti so s komandirjem Kolomanom Rebernikom ugotovili, da krvave sledi vodijo v klet. Tam so na tleh

Grajska kuharica Marija Tomazin (Časnik Jutro, 1. maj 1935)

Zagoneten zločin na gradu Bogenšperk

Včera je brez sledu izginila oskrbnica gradu Marija Tomazinova – Zopet junak noža

Litija, 29. aprila.
Lepa litijska okolica je bila včeraj porisišče dveh krvavih zločinov, pod vtisom katerih je danes vse prebivalstvo Litije in bližnje okolice. Na gradu Bogenšperk, kjer je naš slavn zgodovinar in topograf Valvasor pisal svoje delo »Slova vojvodine Kranjske«, je bila na zagoneten način umorjena 69letna kuharica in oskrbnica Marija Tomazinova; v Polhniku, ki je samo nekaj ur oddaljen od Litije, je pa mlad fant v prepira do smrti ranil svojega tovariša.

Slama zažgal, da bi morda tako prikril zločin ali pa upepelil grad. Slama je bila vlažna in zato ni gorela. V kleti domači niso našli Tomazinove, pač pa so opazili, da vodi krvava sled še naprej do starega, precej globokega vodnjaka, ki je bil zgrajen že v Valvasorjevih časih. Vodnjak je bil zaprt in zaklenjen, a ključa niso našli nikjer.

Sveveda je potrdilo upravičen sum, da je stara oskrbnica res postala žrtev neznanega zločinca. Zato so davi graščinski ljudje obvestili orožnike v Litijo. Na Bo-

Vir: Slovenski Narod, 29. april 1935

našli okrvavljeno britev in nekaj zob, kri pa se je nadaljevala vse do grajskega vodnjaka. Ko so odprli težka kovinska vrata, so na dnu vodnjaka opazili komaj živo Marijo Tomazin. Imela je veliko rano na glavi in številne ureznine po vratu in rokah, na dnu mrzlega vodnjaka pa je preživela kar 23 ur! Hitro so jo prenesli v grajske sobane, kjer ji je prvo pomoč nudil litijski zdravnik dr. Leopold Ukmar. Ko je prišla k zavesti, je storilca identificirala z imenom Leon Zupančič. Zupančič je bil 18-letni vrtnarski vajenec iz Zagorja, ki je bil prej zaposlen na Bogenšperku. Tomazinovo so z reševalnim vozilom prepeljali v ljubljansko bolnišnico, orožniki pa so šli na lov za osumlencem. Po nekaj dneh so Zupančiča prijeli v Zagorju in ga pripeljali pred sodnika v Litijo. Osumljeni je dejanje sprva zanikal, ko pa so mu predložili vse obremenjujoče dokaze, je zločin hitro priznal in tudi povedal, zakaj je storil nekaj tako groznega. Ko je bil še kot vajenec zaposlen na gradu, je za potrebe pustne gledališke igre v Kostrevnici iz garderobne omare odnesel obleko kneginje in mornariško uniformo kneza Windischgrätza. Pri tem ga je Tomazinova zasačila in to povedala kneginji, zato je bil Zupančič odpuščen iz službe. Odločil se je, da se bo Tomazinovi maščeval. Za dan si je izbral nedeljo, ker je vedel, da takrat v gradu ne bo nikogar razen Tomazinove. Prikradel se je v grajsko kuhinjo, kjer je napadel Tomazinovo in jo hudo poškodovano zvelkel v klet ter naprej do vodnjaka. Tam je zapahnil masivna železna vrata, svoje okrutno dejanje pa je želel prikriti tako, da bi požgal kar cel grad. S tem namenom je podtaknil en ogenj v klet, drugega pa na podstrešju, kjer so bili več

stoletij stari leseni tramovi. Če bi se ogenj razširil, bi star les zagorel kakor slama, stene bi se sesule same vase, ogenj pa bi uničil vso grajsko opremo in starine. Na ta način tega zločina verjetno res ne bi nikoli odkrili, Slovenci pa bi izgubili izjemen primerek kulturne dediščine, kjer je v 17. stoletju izpod peresa Janeza Vajkarda Valvasorja nastajala znamenita Slava vojvodine Kranjske. Tomazinova je po hudih poškodbah sčasoma okrevala, storilec Zupančič pa je bil zaradi poskusa umora in požiga na ljubljanskem sodišču obsojen na 5 let in pol zapora.

Vhod v vodnjak v kleti gradu Bogenšperk (foto: Tim Šteferl, 24. 4. 2020)